

Kaptenen

Kaptenen

dramatisering av Jack Londons "*Varg-Larsen*"

av Christian Lanciai (2015)

Personerna:

Ralph
en bartender
Maurice
en annan
Benjamin
Humphrey van Weyden
Maud Brewster
fyra poliser
Johnson
Johanson
Thomas Mugridge, kock
George Leach
Ulf Larsen, kallad Varg-Larsen, kapten
Doktorn
Kerfoot
Watson, shanghajad säljare
andra sjömän

Efter inledningsscenerna omkring San Francisco äger handlingen rum uteslutande ombord på skonaren "Ghost" på Stilla Oceanen.

Akt I scen 1. En ruskig hamnkrog med dito klientel.

Ralph kommer in som på flykt undan rättvisan, ställer sig vid baren, skymmer ansiktet.

bartendern Du ser ut som om du hade sett ett spöke.

Ralph Det är värre än så. Bara levande människor.

bartendern (häller upp en whisky åt honom) Behöver du någonstans att ta vägen?

Ralph Illa kvickt.

Maurice Jag känner honom. Har du rymt från fängelset nu igen?

Ralph Driver du med mig?

Maurice Säg inte att det är det du har gjort.

Ralph Jag tror att ingen är efter mig.

bartendern (viskar med en annan)

den andre Vi behöver folk som har sett spöken.

Ralph Till vad då? Spökjakt?

Benjamin (lägger sin hand om honom) Du har kommit till rätt ställe, kompis. Det här är rätta slussen för folk som vill slussas bort från samhällets orättvisa ut i friheten.

Ralph Och vad är friheten?

den andre I det här fallet spökskeppet *Ghost*.

Maurice (vänder sig bort) Tala inte om henne!

Benjamin Varför inte det? Har jag inte rätt kanske?

Maurice Antingen vet du inte vad du talar om, eller också är du en lurendrejure.

bartendern *Ghost* är känt som ett skepp man gärna låter sig shanghajas till.

Ralph Ni behöver inte shanghaja mig. Jag tar värvning frivilligt. Vad har hon för last?

Benjamin Ingen alls. Hon lastar. Hon går på säljakt i konkurrens med *Macedonia*.

Maurice Ett ännu värre skräckexempel på spökskepp med kadaverdisciplin.

Ralph När seglar hon?

Benjamin I morgon.

Ralph Det passar mig utmärkt.

Maurice Jag varnar dig, Ralph. Det kan bli din sista resa.

Ralph Jag vet bara att jag gjort min sista resa till finkan. Aldrig mer. Vilken frihet som helst är bättre.

Maurice Se upp för spioner och detektiver. Han där, till exempel. (*indikerar en ordentligare gäst*)

Ralph Nej, han är för fin för att vara polis.

Maurice Men han kan mycket väl vara detektiv.

Ralph Det tror jag inte.

(*En kvinna kommer in, tydligen stressad.*)

bartendern Är ni stressad?

Maud Kommer polisen hit?

bartendern Knappast. Den aktar sig för det här stället.

Ralph Är du också på flykt?

Maud Inte alls. Men man är ute efter mig.

Ralph Vad har du gjort?

Maud Ingenting.

bartendern Behöver ni skydd? Jag har ett ställe där ingen skulle leta efter er.

Maud Hellre vad som helst än graven. (*tar emot en whisky*)

Weyden (den finare, diskretare kunden, lyfter artigt på hatten när han tilltalar henne) Om ni behöver eskort kan jag stå er till tjänst. Jag ska just ta färjan över viken.

Maud Med er som sällskap skulle ingen ställa mig några frågor.

Weyden Låt oss gå genast. (*vill gå ut med henne, när han ser två poliser komma in*)

bartendern Ta betäckning.

Maurice De ser oss inte. Här är för rökigt och för mycket folk.
(*Weyden går avsides till ett bord med Maud där de sätter sig avsides i skymundan.*)

Benjamin Vad tusan gör polisen här? Och hur vågar de sig in hit? Det måste ha hänt något stort.

bartendern (till poliserna) Kan vi stå er till tjänst?

polis 1 Vi letar efter förrymda fångar. En stor utbrytarkupp har lyckats, och ungefär tolv interner går lösa.

Maurice De har förstås skingrats över hela staden.

Benjamin Här finner ni ingen. Inte ens sådana vågar sig hit.

polis 1 Nej, jag kan se det. Här är bara det vanliga slöddret av skummisar och lurendrejare.

Benjamin Här är bara vanligt sjöfolk.

polis 1 Ja, jag kan se det. Utom mannen där. (*indikerar van Weyden*) Vad gör en sådan här?

Maurice Aldrig sett honom förut.

bartendern Tillfälligt besök. Han ska bara över viken.

polis 1(kommer fram till Weyden och Maud) Ni har möjligen inte sett några förrymda fångar gå lösa?

Weyden Nej. Jag har själv sökt efter dem.

polis 2 Hur så? Vem är ni?

Weyden Journalist. Jag hörde talas om utbrytningen och kom hit för att kanske få något att skriva om här om de kom här förbi, men jag har tyvärr inte sett någon. Jag har bara att fara över till andra sidan.

polis 2 Är damen med er?

Weyden Ja, hon är med mig.

polis 1 Då går vi väl då igen, Charlie. Inga fångar tycks ha tagit den här vägen.

bartendern God jakt, mina herrar.

polis 1 Tack för det. Vi ska nog fånga in dem. (*Poliserna går.*)

Maurice Du klarade dig, Ralph. Ingen såg dig.

Ralph Jag är bra på att göra mig osynlig inför rättvisan. Värre är det med orättvisan.

Weyden (reser sig) Kom, damen. Kusten är klar.

Maud (följer honom. Till Ralph) Vi ses kanske igen.

Ralph (förvånad) Är ni också på flykt?

Maud Bara undan orättvisan. (*blinkar och går med Weyden*)

Benjamin Är ni klar, min vän? Skutan väntar.

Ralph Absolut. Ju förr vi är till sjöss, desto bättre.

Maurice Säg inte att jag inte varnade dig.

Ralph Det vet väl du, Maurice, att jag alltid gillat utmaningar.

bartendern Då är du ute för ditt lystmäte, om du seglar med Varg-Larsen.

Ralph Är det han som är kaptenen?

Benjamin Ja.

Maurice Den svåraste av alla kaptener. Det finnas bara en som är värre, och det är hans bror Döde Larsen på *Macedonia*. De brukar försöka sänka varandra under säljakten, men de är lika osårbara och osänkbara båda två, som havets två värsta kaptener.

Ralph Tack, det räcker. Jag tar värvning genast.

Benjamin Du gillar tydligen att det händer saker?

Ralph Vad som helst är bättre än att det inte händer någonting, som på fängelset.

Benjamin (klappar honom på ryggen) Då är du på rätt väg, min gosse. Ha en god resa.

Ralph Jag hoppas slippa någonsin komma tillbaka. (*går ut med den andre.*)

bartendern Tror du han vet vad han ger sig in på?

Benjamin Det är bäst för honom att inte veta det. (*tar sig ett glas, och verksamheten fortsätter som vanligt.*)

Scen 2. Ombord på färjan. Skumt väder och tjock dimma.
Vid relingen.

Weyden Vad flyr ni från?

Maud Det som alla alltid är på flykt ifrån. Sitt förflutna.

Weyden Är det värt det?

Maud Det beror på vad man kommer fram till.

Weyden Kan man fly från sig själv?

Maud Bara genom att förneka sig själv.

Weyden Är inte det att ljuga för sig själv?

Maud Är inte allas liv alltid en enda stor lögn?

Weyden Det beror på vad de lever för.

Maud Har ni något att leva för?

Weyden Inte ännu.

Maud Tror ni att ni kan finna det?

Weyden Lyckligtvis vet man aldrig.

Maud Jag förstod att ni var journalist. Vad skriver ni om?

Weyden Jag recenserar böcker och konserter.

Maud Ni är alltså en intellektuell.

Weyden Ja, jag är rädd för det.

Maud Tillfredsställer det er?

Weyden Jag söker alltid efter något annat, något mera, något extra.

Maud Vem gör inte det? Och därför hamnade ni på San Franciscos skummaste hamnkrog.

Weyden Vad gjorde ni själv där?

Maud Det vet ni redan. Jag sökte en väg ut.

Weyden Från vad?

Maud Från samhället. Från mitt förflutna. Från allt.

Weyden Då är vi kanske i samma båt.

Maud Försöker ni vara rolig?

Weyden Nej, bara spirituell.

(Två poliser visar sig.)

Maud (försöker göra sig osynlig) Kom ihåg att jag är med er.

Weyden Ja, inte är ni med någon annan.

polis 3 Ursäkta mig, vi söker efter en förrymd dam. Råkar ni ha sett en ensam dam ombord?

Weyden Nej.

polis 4 Och vem är damen med er?

Weyden Hon är med mig.

polis 4 Ja, det ser vi väl, men vem är hon?

polis 3 Kan hon legitimera sig?

Maud Kan ni inte lämna oss i fred? Ser ni inte att vi är ihop?

polis 3 Om ni kan legitimera er är det inga problem.

Weyden Hon har lämnat sin legitimation hemma.

polis 4 Och var bor hon?

Maud I San Francisco.

polis 3 Ja, det förstår vi väl, men har ni någon bostad där?

polis 4 Hon kan inte legitimera sig, och hon stämmer med beskrivningen.

polis 3 Jag måste varna er, Sir. Beskyddandet av en förrymd fånge är att göra sig delaktig i hennes brott.

Weyden Hon är inte skyldig för att ni tror det.

polis 4 Om hon är den vi tror vet vi att hon är skyldig.

Weyden Och kan ni bevisa att hon är den ni tror?

polis 4 I varje fall måste vi anhålla henne som misstänkt.

polis 3 Kom med oss här, damen. *(vill tvinga henne med sig)*

Maud Aldrig i livet! *(dänger till honom med handväskan och flyr. Poliserna springer efter.)*

Weyden Vad i all världen kan hon ha gjort? Hon är säkert bara snabbare som alla andra.

(Plötsligt en öronbedövande stöt med åtföljande brak. Allting skakar till ordentligt.)

röster Kollision!

Den förbannade dimman!

Man över bord!

Vi sjunker!

Rädde sig den som kan!

Fan i helvete!

Sätt ut livbåtarna!
För sent!
Den lastbåten tutade inte ens!
(Fullständigt kaos. Alla springer åt alla håll, krockar och knuffar omkull varandra.)
(Blackout.)

Scen 3. En livbåt. Samma dimma.

Weyden (kvicknar långsamt till på durken) Var är jag? Vem är jag? Vad hände?
Johnson Ni blev överkörda. Vi fiskar upp eventuella överlevande. Ni är en av dem.
Weyden Finns det flera?
Ralph Jag känner igen honom. Vi möttes på krogen.
Weyden Javisst. Vart är vi på väg? Jag skulle bara över sundet. Kan ni sätta mig i land någonstans?
Johanson Kommer inte i fråga. Vi hittar till nöds tillbaka till fartyget. Inte längre.
Weyden Vilket fartyg?
Johnson *Ghost*.
Weyden Av alla fartyg!
Ralph Skulle ni råka ut för det värsta. Välkommen ombord.
Weyden Vi är inte ombord än.
Ralph Ni lär inte komma undan.
Johanson Pass på! Där är en fisk till!
Johnson Och en dam dessutom! Ser man på! Vi får nätena fulla idag!
Weyden Det är hon!
Ralph Säg inte att det är hon från syltan.
Weyden Tack och lov att hon har klarat sig!
Johnson Det blir nog hon mindre tacksam för med tiden.
Weyden Vad menar ni?
kocken (till rors) Han menar att man aldrig kommer levande i land mer från *Ghost*.
Johanson Håll käften, kock!
kocken Jag säger bara som det är. Det vore fel att invagga våra nya fripassagerare i någon falsk trygghet med att undanhålla sanningen för dem. Blir de insatta i den från början har de bättre utsikter att klara sig.
Weyden Du sade just att ingen kommer levande hem från *Ghost*.
kocken Och jag menade det.
Johanson Pass på! Räddningen är på väg, damen! Vi är här för att fiska upp er!
(*Sjömännen fiskar upp en dyvåt Maud i båten.*)
Maud Jag vet inte hur jag skulle kunna tacka er. Ni har räddat mitt liv.
kocken Var inte så säker på det. De har bara förlängt det till er egen olycka.
Maud (ser Weyden) Ni här? Vi är således fortfarande i samma båt. Vem är han?
Weyden Han är tydligen kocken ombord och en skälm som bara kan spy etter.
Maud Sådana skall man aldrig ta på allvar.
kocken Jag försäkrar er, damen, att jag alltid menar allvar och alltid får rätt.

Maud (till sjömännen) Stämmer det?

Ralph Fråga inte mig. Jag är ny ombord, men vad jag hittills hört kan man vänta sig det värsta.

Maud Ni också här?

Ralph Frivilligt. Jag utmanade ödet och tog värvning.

Maud Då är vi tre i samma båt.

kocken Nej. damen, vi är en hel besättning, och ni är bara tillfälliga fripassagerare, som kaptenen kommer att göra livet så surt för som möjligt i hopp om att ni inte skall överleva. Besättningen klarar sig och överlever till nöds, men fripassagerares enda möjlighet att klara sig är att bli en del av besättningen.

Maud Har då er kapten ingen respekt för damer?

kocken Inte hittills, för han har aldrig haft någon. Ingen ombord har någonsin sett en levande dam ombord, hi-hi-hi!

Weyden (till Maud) Vi lär stå inför en utmaning.

Maud Ingen sätter sig på mig. Hellre hoppar jag över bord och drunknar än kompromissar med grovhuggare.

Ralph Det lär finnas en anständig person ombord, skeppsläkaren.

Weyden Så länge det finns en skeppsläkare ombord finns det hopp om livet.

Ralph Var inte orolig, damen. Vi är nu två här som kan ställa upp för ert beskydd.

Maud Jag är inte orolig, men jag är nyfiken på den kaptenen. Vem är han?

kocken Den flygande holländaren.

Johnson Varg-Larsen, tillsammans med sin bror Döds-Larsen Stilla Oceanens ökändaste säljägare.

Maud Jag hoppas han åtminstone låter en torka ombord.

Johnson Lita på det, fastän det inte finns någon tork ombord.

Maud Vad menar ni med det?

Johanson Han menar att ingen någonsin behöver torka invärtes.

kocken Tacka kocken för det. Det är bara han som ser till att alla överlever trots allt genom rätt ransonering. Det är bäst för er, fröken, att ni tål det magstarka.

Weyden (försöker lugna henne) Vi ska nog se till att bli ilandsatta vid första möjliga landkänning.

kocken Ingen risk. Vi ser inte land igen förrän utanför Alaska.

Ralph Det blir tydligen en intressant kryssning.

kocken Lita på det, självmordspilot. Du har valt rätt fartyg för en långsam och säker undergång för alla ombordvarande.

Ralph Ni är ovanligt uppmuntrande för att vara kock.

kocken Det gäller att tillfredsställa aptiten.

Johnson Skepp ohoj!

röst ombord Ohoj! Några överlevande?

Johnson En hal fisk och en sjöjungfru.

rösten Med stjärt och allt?

kocken Nog har hon en stjärt, alltid, men inte för er!

Weyden (slår till honom) Håll käften!

kocken Ta det lugnt. Det var inte er jag förolämpade.
Weyden Just därför!
kocken Du har mycket att lära dig, landkrabba.
Weyden Nej, tvärtom. Vi får ett helvete att ta hand om.
kocken Som du kommer att bränna dina händer på.
Larsen(s röst) Se till att de kommer ombord nån gång.
sjöman 1 Aj aj, Sir! (De klättrar upp för lejdaren.)

Scen 4. Ombord.

Styrman ligger på däck till synes livlös. Besättningen håller spannar med saltvatten över honom. Han är halvöd, stönar, vrider litet på sig, har olidliga smärtor, kan inte stiga upp.

När Maud förs ombord är detta det första hon ser och svimmar genast.

Doktorn Detta är ingen scen för damer. Bär genast ner henne i min hytt. (Två besättningsmän bär ut henne.)

(Weyden hjälps ombord och möts av samma scen. Han vänder sig bort och kräks.)

Ni svimmar åtminstone inte. Har ni aldrig sett ett lik förut?

Weyden Han är väl inte död ännu?

Doktorn Nej, men han blir.

Weyden Vad är det med honom? Vad har han gjort?

Doktorn Han slog runt i San Francisco så ordentligt att han förtog sig. Han kommer aldrig att kunna stå på benen mera.

Larsen (från övre däck) Se till att få liv i honom, för helvete! Vad ni än gör, så låt honom inte dö ifrån oss genast så här i början av resan!

Weyden Är det kaptenen?

Doktorn Han själv.

Weyden Jag behöver tala med honom. Vi kan inte stanna här ombord.

Doktorn Jag är rädd att ni inte har något val. Var ni de enda som räddades?

Weyden Vi var de enda som räddades av er, om det var någon räddning. Det här blivande liket tycks tyda på motsatsen.

Doktorn Det går över.

(Matroserna håller en ny spann saltvatten över styrmannen. Han rosstrar, har andningssvårigheter, kvävs och dör i en ohygglig dödsscen och dödskamp.)

Så. Nu är det över.

Larsen (från övre däck) Säg inte att han är död!

Doktorn (vänder sig upp mot honom) Jo, han är död.

kocken Nu hjälper inte ens den starkaste groggen längre.

Larsen (kommer rasande ner) Jag förbjöd honom att dö! Jag förbjöd honom att supa sig redlös i San Francisco! Jag förbjöd honom att sabotera vår resa! Nu är vi utan styrman, och det är helt och hållet hans eget fel! Din förbannade skit, hur kunde du vara så dum! Hur kunde du göra så mot mig och mot mitt skepp och vår resa! Man går inte och dör för mig om man är styrman på mitt skepp! Din förbannade jävel, det enda vi

kan göra nu är att skicka dig ner i helvetet! Må du plågas värre där än någonsin under mitt befäl! Släng honom över bord! Det är ändå bara ett lik numera!

Doktorn Ska vi inte ha någon sorts begravning?

Larsen Är det någon som kan ritualen? Jag kan den inte. Vår nya fripassagerare kanske kan den? Han kanske rentav är predikant? Han ser så ut.

Weyden Tyvärr kan jag inte vara er behjälplig.

Larsen Vad är ni? Ni ser ut att aldrig ha utfört ett hederligt arbete i hela ert liv.

Weyden Jag är gentleman.

Larsen Vad betyder det? En dagdrivare?

Weyden Jag skriver artiklar.

Larsen En journalist?

Weyden Egentligen författare.

Larsen Det artar sig! Och ni har aldrig sett ett lik förut? Och ni kan inte er bibel?

Weyden Om ni hade en bibel ombord kunde vi klara ritualen.

Larsen Vi har ingen bibel ombord och har aldrig haft det. Vi får klara oss utan. Sy in honom i en segelsäck. Vi får utse en annan styrman. Johnson, du får bli styrman. Leach, du får bli roddare i Johnsons ställe.

Leach Jag vill inte bli roddare.

Larsen Det är en order. Kaptenens order lyds, eller också går du samma väg som styrman. Du har inget val. Flytta förut.

Johanson Du har inget val.

Leach Fy fan! (*går ut*)

Larsen Han lyder. Och vad ska vi göra med dig då, din landkrabba? Du får bli skeppspojske. Börja från botten, och du kommer att lära dig något. Du får 20 dollar i månaden och fri kost och logi, så får du din första hederliga anställning i hela ditt liv. Se det som en ära.

Weyden Jag kräver att ni sätter mig i land vid första möjliga landkänning, eller att jag får följa med ett mötande skepp tillbaka till San Francisco.

Larsen Hör ni? Han kräver. Gubbe lilla, du är inte i någon position att kräva någonting. Du är fripassagerare och har som sådan inga rättigheter, allra minst mänskliga, om du inte tar anställning. Jag erbjuder dig anställning, så att du kan överleva. Valet är ditt. Tar du inte emot mitt erbjudande överlever du inte, och vi har rätt att slänga dig tillbaka i havet.

Weyden Tänker ni hota damen på samma sätt till livet, eller ge henne ett ännu mer förnedrande erbjudande?

Doktorn Damen är min patient och lyder under mig. Ingen kan skada henne.

Larsen Rätt så, doktorn. Håll henne för er själv. Vi får se vad vi gör med henne senare.

Johanson Styrman är insydd, Sir.

Larsen Bra. Hiva honom över bord.

Weyden Inget ord till avsked? Inget hederligt farväl?

Larsen Om inte ni kan prestera någon andakt till hans minne kan ingen annan det heller. Hiva honom över bord. Han får skylla sig själv. Han söp ihjäl sig.

Johanson Och knullade ihjäl sig.

kocken Han stannade för länge i land.

Larsen Hiva honom över bord. (*Styrman hivas över bord.*) Det var det. Tillbaka till arbetet, pojkar! Styrman! Ta rodret!

Johnson Aj aj, Sir.

Larsen Ta med dig gröngölingen under däck, kockis, och ge honom något att göra. Han kan ju alltid börja i köket. Du har väl potatis som behöver skalas.

kocken Alltid.

Larsen Sätt honom att skala potatis. Han måste ju börja nånstans. Och kan han inte ens det kan du visa honom hur man gör. Se till så att han inte skär sig.

Weyden Jag kan skala potatis.

Larsen Det var väl tur det då. Ni kan sätta i gång genast. Annars hade ni inte överlevt den första dagen. Alle man till sina uppgifter! Ritualen är avslutad! Styrman har hälsat hem! Johnson är vår nye styrman!

manskapet Aj aj, Sir!

(*Larsen går tillbaka upp till övre däck, och kocken tar med sig Weyden ner under däck. De andra går till sina sysslor.*)

Scen 5. I doktors hytt.

Maud ligger utsträckt på en bädd. Doktorn undersöker hennes hjärta.

Weyden (kommer in) Hur är det med henne?

Doktorn Hon har fått en svår chock. Jag blir inte klok på hennes hjärta. Men hon måste vakna förr eller senare.

Weyden Har hon gått i koma?

Doktorn Nej, det tror jag inte.

Maud (vaknar till, ser doktorn, svagt) Vad är det för ett helvete jag har hamnat i?

Doktorn Det kan man verkligen fråga sig. Vad är det för ett helvete vi alla har hamnat i? Ingen av oss har gjort det frivilligt, och ingen av oss förtjänade det.

Maud Vad gör vi då här?

Doktorn Uthärdar. (*Maud tappar av igen.*)

Doktorn Hon är mycket svag. Hon har fått för mycket av våldets medicin. Chocken vid skeppsbrottet, och uppvaknandet inför ett lik ombord, misshandlat mitt på däck. Kvinnor är starkare än män rent psykiskt emedan de är känsligare, men därför går de också lättare i affekt och tar slagen hårdare. (*vänder sig till honom*) Hur klarar ni er? Blir ni hunsad som alla andra nybörjare?

Humphrey Kocken plågar livet av mig. Han tvingar mig till slavtjänst.

Doktorn Han är den värsta sadisten ombord. Han är värre än kaptenen.

Humphrey Han påstår att ingen kan vara värre än kaptenen på de sju haven utom hans egen bror.

Doktorn Döds-Larsen. Jag har aldrig upplevt honom, men det sägs att han faktiskt är värre och hårdare än Varg-Larsen. Ändå tycks han ha skonat er.

Humphrey Nej, han har bara ignorerat mig. För honom är jag bara en flugskit. Ingen människa tycks vara värd någonting för honom, då han själv är så självklart fysiskt överlägsen.

Doktorn Likväl bor det en själ i honom. Ni kommer att bli förvånad när ni lär känna honom.

Humphrey Har ni lärt känna honom?

Doktorn Tillräckligt för att akta mig för honom. Han är ett monster och ett vulkaniskt vilddjur med ett sällsamt gåtfullt intellekt.

Humphrey Så han har ett intellekt?

Doktorn I högsta grad. Har ni inte sett hans böcker i kabyssen?

Humphrey Finns det sådana?

Doktorn Längst in till vänster. De är något undanskymda, men de finns där.

Humphrey Det ska jag kolla nästa gång.

Doktorn Nu tycks hon vakna till igen.

Maud (utan att öppna ögonen) Kan ingen hjälpa mig här ifrån?

Doktorn Så snart vi kan.

Maud Jag har hamnat ur stekpannan i elden. I stället för att grillas av förföljande myndigheter blir jag nu kokt på en vulkan.

Humphrey Vi ska härifrån så snart som möjligt.

Maud Jag tror inte det. Vi har hamnat hos den flygande holländaren, och han släpper ingen ifrån sig. Vi får följa med det här skeppet ner i evighetens infernaliska avgrund.

Doktorn Hon yrar.

Humphrey Nej, hon är tyvärr realistisk. Varg-Larsen har gjort det klart för mig att han aldrig ämnar sätta oss i land förrän vi fullbordat hans resa.

Doktorn Bra att ni inser det. Då slipper ni alla illusioner.

Humphrey Vad är er historia, doktorn? Hur hamnade ni här?

Doktorn Det tar vi en annan gång. Så länge denna patient är i nödläge är vi dock tämligen säkra i hennes sällskap, hur paradoxalt det än verkar. Men risken är att hon får ett verkligt helvete när hon kan stå på benen.

Humphrey Det är kanske därför hon har lagt sig sjuk.

Doktorn Naturen skyddar henne mot övervåldet, och vi får söka skydd i hennes högn mot detsamma. Vad som än händer på denna resa, Humphrey van Weyden, får ni inte bli förvånad.

Humphrey Jag ska försöka låta bli.

(Doktorn baddar sin patients panna, medan hon fortsätter vara patient med slutna ögon.)

Leach (tittar ner) Upp på däck, Hump. Kocken behöver er.

Doktorn Hump? Är det vad de kallar er?

Humphrey Ja. Det har blivit mitt namn ombord. Varg-Larsen gav mig namnet när jag tömde kaminaska i lovart.

Doktorn Fick han den på sig?

Humphrey Och fler än han.

Doktorn (skrattar) Då får ni faktiskt skylla er själv. Men ni kommer att få lära er mycket under resan.

Humphrey Det har minsann kapten Varg-Larsen också lovat mig. (*går upp till Leach.*
Doktorn fortsätter att ta pulsen på Maud.)

Akt II Scen 1. Van Weyden städar i kaptenens hytt och stöter på hans bibliotek, tar förvånad del av den ena boktiteln efter den andra.

Larsen (kommer in) Jaså, du är här och städar, Hump. Fortsätt med det.

Hump Här är inte mycket att städa. Allt är i en förvånansvärt exemplarisk ordning.

Larsen Hur så?

Hump Ni har åtminstone ordning på era böcker.

Larsen Jaså, har jag det? Ni är den första som har upptäckt dem.

Hump Man kunde aldrig tro av er hänsynslöshet att ni var så beläst.

Larsen Skulle mitt sjömanskap och mitt intellektuella intresse vara oförenliga motsatser?

Hump Nästan.

Larsen Hur så?

Hump Ni behandlar era medmänniskor som om de var utan människovärde men studerar ändå humanismens främsta diktare.

Larsen Kallar ni denna besättning av rötägg och fyllesvin med kräket kocken i spetsen för människor? Är ni så blind för människans egentliga primitiva och hopplöst brutala natur? Låter ni er leda er in i illusionernas dårskap av falsk idealism?

Hump Är inte just idealism allt vad era böcker står för?

Larsen Jo, men de är böcker och idéer, inte människor. Människorna hittar ni i förskeppet, där de ligger och super och slåss med varandra och tävlar om att vara brutalast och råast. Det är verkligheten. Böckernas idealism och idealiserande människouppfattning är den välbehövlige flykten därifrån.

Hump Men det är böckerna och deras idealism som för mänskligheten vidare och utvecklar den.

Larsen Är det? Och är det värt det? Är människorna värda att man gör någonting för dem? Har de någon själ, som är värd att odlas och uppmuntras? Jag tvivlar på det. Ni känner ju kocken vid det här laget, då ni hunsas av honom varje dag. Han är bara en människa. Kan ni säga att ni älskar honom och tror honom ha någon själ?

Hump Jag antar att jag inte är ensam om att hata honom, och därtill har jag fullgoda skäl.

Larsen Där ser ni. Har han en själ? Kan han kallas en människa? Är han bättre än ett djur eller sämre?

Hump Sämre.

Larsen Där ser ni. Djur kan inte vara så grymma som människor kan vara. Djur kan inte vara så omänskliga som människor kan vara. Endast människan är förmögen till utstuderad och beräknande grymhet. Inget djur vet vad grymhet eller ondska är,

men människan är expert på det. Hon har odlat dessa förmågor så länge hon varit civiliserad.

Hump Ni medger ändå att hon är civiliserad.

Larsen Är hon? Jag tvivlar på det. I den mån civilisationen varit henne behjälplig har den bara gjort henne grymmare och effektivare som mördare och monster.

Hump Det finns undantag, och det är dem vi lever för.

Larsen Undantagen för mig är mina böcker. Nå, nu har ni lärt känna mig. Ni har sett hur hänsynslös jag är som kapten mot min besättning, och ni har sett min baksida, mitt bibliotek. Var så god och döm mig. Är jag ett monster som alla andra, eller är jag ett undantag, som diktarna hos mina böcker? Eller är jag en kombination av båda?

Hump Det är just kombinationen jag inte kan få att stämma. Ni *är* en kombination men en omöjlig sådan.

Larsen Det var väl sådana som Napoleon och Alexander den Store också, för att inte tala om Julius Caesar, ett monster både som älskare och diktator men en älskad fältherre och vidsynt statsman.

Hump Vad jag måste undra är, vad gör en sådan intellektuell kapacitet och en så välskapt människa med så lysande förutsättningar ombord på en vanlig skonare byggd för säljakt som tyrannisk kapten över ett gäng delinkventer och råa grovhuggare?

Larsen Det är inget fel på mitt fartyg. Hon är snabbast i sin klass. Jag har riggat om henne själv. Ursprungligen hade hon mycket kortare master och mindre segelyta. Nu kan jag segla om vem som helst med henne, och det är hennes syfte.

Hump Att komma först fram till jaktmarker för slaktandet av sälar?

Larsen Vi har alla en uppgift i livet som vi fötts till och placerats ut i livet för att sköta. Jag blev gjord till kapten och till säljägare, liksom min bror. Det bara blev så. Vi tävlar med varandra och gör allt för att slå ut varandra i konkurrensen. Det är våra liv. Vi föddes inte till någonting bättre. Ni föddes kanske till en ärvd förmögenhet som tillät er att studera hela livet och göra vad ni ville, men vad har det blivit av er? En oduglig mes som inte tål någonting och inte ens kan skala potatis.

Hump Har kocken klagat?

Larsen Om han har klagat. Han vill ha er ner i kölsvinet som oduglig skeppsmask, då ni inte duger till annat än att vara i vägen. Jag blev åtminstone till en karl som alltid kunde klara sig själv i alla väder, och ingen vågar försöka något mot mig.

Hump Ändå har vi det gemensamt, att vi läser samma böcker.

Larsen Jag är medveten om detta, och ni är väl den första någonsin jag fått ombord som jag kunnat prata om existentiella saker med. Vi får fortsätta prata en annan gång. Nu måste jag sköta om styrningen. Fortsätt städa. (*går upp igen*)

Hump En sällsam man. Jag blir inte klok på honom. (*fortsätter städa*)

Scen 2. I doktors hytt.

Maud (till sängs som förut) Hur ska jag klara mig ifrån detta, doktorn? Jag vill inte ha någonting med denna hemska besättning att göra, och kaptenen vägrar sätta mig i land.

Doktorn Ni är inte ensam, fröken Maud. Jag har varit i samma situation ända sedan jag mönstrade ombord.

Maud Varför gjorde ni det? Hur hamnade ni här?

Doktorn En lång historia. Jag förlorade min praktik och såg mig nödsakad att lämna San Francisco. Kapten Larsen ansåg han kunde ha användning för mig, och det har han, så som han plågar sin besättning. Jag tror inte att någon av dem var ett djur innan han blev deras domptör.

Maud Hur kunde ni förlora er praktik? Misskötte ni den?

Doktorn Jag var alltför alkoholiserad för att jag mera skulle kunna betros med något ansvar för patienter. Läkarsällskapet uteslöt mig. Det var efter min hustrus död. Spriten var en dålig ersättning för henne men dock en ersättning. Kapten Larsen lovade mig obegränsad tillgång till alkohol om jag tog värvning.

Maud Så han mutade er med alkohol.

Doktorn Ingen är obesticklig. Alla har svagheter. Och det finns alltid monster eller så kallade övermänniskor som är elaka nog att utnyttja dem för sina egna syften.

Maud Så ert slaveri under alkoholen gjorde er till slav under kapten Larsen.

Doktorn Han håller mig något så när nykter med sin kadaverdisciplin. Ingen kan någonsin slappna av här ombord så länge han får hålla på, och det har faktiskt räddat mig en aning från det värsta beroendet.

Maud Jag måste ge er det erkännandet att ni aldrig doftat alkohol inför mig.

Doktorn Ni var ytterligare en motivering för tillnyktring. Men se, här kommer vår medfånge.

Hump Hur är det med henne?

Doktorn Jo tack, hon lever, men hon vill inte visa sig på däck.

Hump Av förståeliga skäl. Hur länge kan ni hålla henne i karantän från besättningen?

Doktorn Så länge som möjligt. Jag kan alltid yrka på hennes vidare sjukskrivning inför kapten Larsen. Det passar honom förträffligt att hon hålls borta från däck.

Hump Låt henne stanna under däck så länge hon vill.

Doktorn Det är precis vad jag tänker göra.

Hump Hur mår ni, fröken Maud?

Maud Har aldrig mått bättre. Min enda sjukdom är min allergi mot råheten ombord.

Hump Jag lider av samma sjukdom, men jag är inte lika lyckligt lottad som ni. Jag är en ingen skeppsbruten kvinna utan måste reda mig som man, och det är inte det lättaste under en sådan ärkeknöl som kocken.

Maud Vad gör han med er?

Hump Han gör allt för att göra livet så surt för mig som möjligt. Han hävdar att jag måste finna mig i att vara shanghajad.

Doktorn Kan kapten Larsen inte befria er från kocken?

Hump Jag tror han kommer att göra det så småningom. Han har fått veta att kocken bestulit mig på alla mina pengar.

Doktorn Hur mycket var det?

Hump 185 dollar. Kocken torkade mina kläder och tog betalt för det utan att ge kvitto.

Doktorn Typiskt kocken. Han är ormen ombord. Kaptenen är slaghöken. Han ser allt vad som händer ombord men slår inte till förrän när det passar honom.

Maud Han är väl ändå den värsta busen ombord?

Doktorn Jo, men han har flera sidor. Kocken är ensidigt lömsk och egennyttig. Kaptenen är inte lika ensidig och har många djupa bottnar, vilket ni väl fått erfara, van Weyden?

Hump Han släpper gradvis in mig i sin andra värld av vetande och spekulationer. Jag häpnade när jag upptäckte att han var intellektuell.

Doktorn (till Maud) Där ser ni.

Maud Jag ska inte fortsätta odla mina fördomar mot honom.

Doktorn Det är bäst ni går upp igen, van Weyden, innan man börjar undra vad ni gör här nere.

Kocken (ovanifrån) Hump! Var är den där misslyckade sopproten?

Maud Vi håller tummarna för er. En dag ska kocken få betala.

Hump Det hoppas jag verkligen. Något annat har jag inte att leva för just nu. (*går upp igen*)

Kocken (där uppe) Tror du det här är något slags pensionat, kanske? Och att du har rätt att ta dig friheter med den enda damen ombord?

Doktorn Den kocken bereder sin egen grav, och han är så dum att han inte ser det själv.

Maud Bara han inte drar med sig andra i den graven.

Scen 3. Kajutan. Larsen spelar kort med kocken.

Larsen Lagt kort ligger, Kockis!

Kocken Anklagar ni mig för fusk!

Larsen Inte ännu! Men du gör allt vad du kan!

Kocken Det är ju ni som hela tiden vinner alla pengar av mig!

Larsen Tänk, vilken tur jag har! Det måste vara nybörjartur. Jag brukar ju aldrig spela kort, men så fick jag höra att du var slängd i spelet.

Kocken Jag brukar bara spela med gänget!

Larsen Jaså, duger inte jag? Har du bättre motspelare än jag?

Kocken Ni bara driver med mig! Se, nu förlorade jag igen!

Larsen Du måste ha en gemen otur för att förlora så konsekvent hela tiden. Är du verkligen en så dålig kortspelare?

Kocken Jag är den bästa ombord!

Larsen Jag tror dig. Men din otur måste vända nå'n gång. Ingen kan ha otur jämt.

Kocken Just det! Och nu har jag er på kornet! Den här gången ska ni inte slippa undan! Ni skulle bara gissa vad jag har på handen.

Larsen Det är jag då rakt inte förmögen till. Servera kockis lite mera rom, Hump, nu när han ska få tur igen. (*Weyden fyller på kockens glas.*)

Kocken Men hur fan gick det där till? Jag hade ju en säker hand!

Larsen Otur, Kockis! En gång till! Ge lyckan en chans! Den måste ju vända någon gång!

Kocken Skam den som ger sig! Jag ger aldrig upp ett ärligt spel! Jag erkänner mig aldrig besegrad! Jag är högvälboren! Jag har blått blod i ådrorna! Ingen kan överlista mig!

Larsen Jag tror dig. Sätt i gång och spela! Och vem var då dina adliga föräldrar?

Kocken Jag är född utanför äktenskapet, men av adliga föräldrar! Diskretionen förbjuder mig att avslöja deras namn! Jag föddes utan arvsprivilegier, och därför blev jag skeppskock.

Larsen Ett yrke lika gott som något annat.

Kocken Nej, det är en tragedi! Jag hade haft lysande förutsättningar för att bli något stort! Jag föddes bara vid fel tidpunkt och under fel omständigheter! Det var inte mitt fel! Jag hade bara ödet emot mig!

Larsen Men du utbildade dig själv till kock.

Kocken Jag hade inget val. Jag måste lämna England.

Larsen Varför det? Levde du under hot?

Kocken Jag kunde inte kompromettera mina föräldrar med att avslöja min riktiga börd.

Larsen Så du lämnade England för att rädda dina föräldrars ära.

Kocken Och min egen. Sedan dess har jag slitit ont i hela mitt liv, när jag borde ha fått gå i skola i Oxford och Cambridge! När jag borde ha fått bli åtminstone sjökaptten! När jag borde ha fått göra karriär i flottan!

Larsen Och kanske bli amiral?

Kocken Just det! Jag borde ha fått bli amiral! Men ordningen krävde att jag försvann till sjöss bakvägen och hamnade i bakvatten ombord på en primitiv sälfångare!

Larsen Har du något att klaga på ombord?

Kocken Inte direkt.

Larsen Du har ju själv fått en skeppsgosse att hunsa med och ösa din galla över. Du kan plåga honom hur mycket du vill och därmed glömma dina egna plågor och översittare, fast jag är väl den enda du har ombord.

Kocken Jag borde inte ha kommit hit. Ni spelar ju alla pengarna av mig.

Larsen Ingen risk. Du har ju mera. Du borde se det som ett privilegium att få roa din kapten genom ett enkelt hederligt kortspel. Ge honom mera rom, Hump, så att han trivs.

Kocken Jag borde inte dricka så mycket, men nog är det gott alltid. Så här god rom har jag inte i köket.

Larsen Därför får du desto mera här.

Kocken Det tackar jag för. Jag tror inte jag kan slita mig härifrån förrän den är uppdrucken.

Larsen Ta dig själv ett glas, Hump. Hjälp kocken vinna. Han förtjänar det. Han är ju en gentleman.

Kocken En tvättakta gentleman! Från Englands högsta adliga kretsar! Egentligen var jag född till markis!

Larsen Vi tror dig. Då hade du sluppit gå omkring och lukta olja och tran hela dagarna och gå med ständigt smutsigt och trasigt förkläde.

Kocken Jag klagar inte.

Larsen Det gör du rätt i. Spela nu.

Kocken Det är er tur.

Larsen Nej, det är din tur att vinna. Spela på.

(De spelar, kocken blir alltmera upphetsad, och plötsligt har han förlorat igen.)

Kocken Hur gick detta till?

Larsen Du satsade på fel kort.

Kocken Ni måste ha fuskat!

Larsen Måste jag? Kapten Larsen fuskar aldrig. Har jag fuskat, Hump?

Hump Jag har inte sett er fuska, men jag har sett Kockis försöka fuska.

Kocken (reser sig rasande) Vad är det du säger, din bastard! Jag ska flå dig gul och blå! När jag är färdig med dig ska du längta efter att aldrig ha levt!

Larsen Lämna Hump i fred, Kockis. Det är mig du spelar med.

Kocken Men jag har inga pengar kvar! Hump har gjort så att jag spelat bort alla mina pengar!

Larsen Det var inte Humps fel. Det var inte honom du spelade med. Det var du själv som spelade bort dina pengar, ingen annan. Jag kan bara beklaga att du råkade ha en sådan otur just när du för en gångs skull fick spela med mig. Ge honom ett fullt glas att trösta sig med, Hump. Sedan är han färdig för sin koj. Han har slitit nog för idag.

Kocken Jag ska ge honom betalt, jag! Han ska få böta för att jag förlorat! Det var hans fel! *(sveper resten av glaset och dukar under)*

Larsen (visslar, och några sjömän kommer) Bär honom ner till hans koj. Han är färdig här. *(Sjömännen bär ut honom.)*

Hump Hur mycket vann ni av honom?

Larsen Precis 185 dollar.

Hump Det var precis så mycket som försvann ur min plånbok.

Larsen Jag tänkte nog det. Han hade inte en cent när han kom ombord.

Hump Kan jag få tillbaka mina pengar nu?

Larsen Nej.

Hump Ursäkta?

Larsen Det är inte era pengar längre.

Hump Men det var mina pengar, som kocken stal från mig!

Larsen Tvivels utan, men det var ert eget fel, som utsatte honom för den frestelsen. Nu har jag ärligt vunnit dem från honom och har rätt att behålla dem.

Hump Men ni vet att han stal dem från mig!

Larsen Det spelar ingen roll.

Hump Men ni vann dem av honom genom ohederligt fusk!

Larsen Det spelar inte heller någon roll. Det enda som spelar någon roll här är att jag vann dem av honom och att de därför hädanefter är mina. Sedan får ni och kocken säga vad ni vill. Gå och trösta er med kocken och klaga hos honom, om ni vill. Han älskar att ta hand om er.

Hump Ni bara driver med mig.

Larsen Kockis förtjänade att förlora sina pengar. Han är en usling som inte drar sig för att plundra skeppsbrutna på allt vad de äger. Nu har han blivit av med allt vad han äger. Rätt åt honom. Om jag nu skulle anförtro dem åt er är risken att kockis på nytt skulle på ett eller annat sätt ta dem från er. Så det är bäst för allas säkerhet att jag behåller dem. Eller hur?

Hump Ni är en slavdrivare och tyrann.

Larsen Jag vet. Det är mitt jobb. Hellre det än att vara under någon. Hur är det John Milton uttrycker saken? Hellre härska i helvetet än vara någons slav.

Hump Det förlorade paradiset. Satans trots mot Herren.

Larsen Det är jag det. Vi lever i helvetet. Jag försöker göra det bästa av saken. Inom mitt fartyg har jag lyckats, då ingen kan sticka upp mot mig som kapten. Inordna er bara, Hump. Ni kommer att lära er mycket av resans erfarenheter. Med tiden kan det visa sig vara det bästa som har hänt er. Ni är ju blivande författare.

Hump Jag ger mig till tåls tills vidare, kapten Larsen, men jag glömmer aldrig något.

Larsen Var inte för säker på det. Alla har vi något vi vill glömma, så ta er ett glas till innan ni knyter er, så kanske ni kommer över ert värsta hat mot den stackars kocken.

Hump 'Stackars'?

Larsen Vad är han annars? Det är synd om varje kräk som inte inser vilket kräk han är. Sådana kräk blir bara värre hela tiden, som kocken. Därför är det synd om honom – han kan aldrig bli bättre, bara sämre. Det är bara att låta honom och alla andra rötägg som han gå under. Sov gott, Hump. Tag vara på dagens lektioner.

Hump Ni ger mig mardrömmar.

Larsen Jag eller kocken? Se till att han inte kommer och hugger kniven i er en natt när ni sover.

Hump Jag ska nog lära mig att försvara mig.

Larsen Ja, det är det ni är här för att lära er. Ni har aldrig tidigare i ert liv behövt försvara er. Äntligen är det dags för er att bli en man.

Hump Tror ni även kocken har något han vill glömma?

Larsen Tror ni det kräket kan vara så mänskligt? En intressant hypotes. Låt oss undersöka saken. (*ropar*) Kock! Kom tillbaka! Jag är inte färdig med dig än!

Kocken (tittar in) Ni har berövat mig alla mina pengar. Vad mer kan ni ha att begära av mig?

Larsen Försök inte. Jag vann dem av dig i ärligt spel, hur mycket du än försökte fuska.

Kocken Fuska? Jag?

Larsen Vem annars? Servera mig och Hump lite mera rom.

Kocken Men han är min skeppsgosse!

Larsen Honom kan du vara utan för resten av natten. Nu är han min gäst, och jag vill se vad han går för. Han är inte ens van vid att dricka, så vi måste undervisa honom.

Hump Jag har i regel gott ölsinne ända tills jag faller omkull.

Larsen Det är det vi ska testa. Skål, Kockis. För skeppsgossens utbildning. *(lyfter sitt glas, Kocken skålar beredvilligt med honom men hela tiden med krypande försiktighet.)* Han undrade om du har något att ångra. Är det något du ångrar, Kockis?

Kockis Absolut inte.

Larsen Inga förseelser? Inga hamnbråk med dödlig utgång? Inga svindlerier? Ingen förskingring? Du som är så snål har väl mer än en gång lagt dig till med andras pengar.

Kockis Aldrig. Jag är lika hederlig som ni.

Larsen Då är du åtminstone inte hederligare. Inga andra brott? Inga mord eller dråp? Hur hamnade du annars på ett fartyg som mitt?

Kockis Det är min ära att få tjänstgöra under kapten Larsen.

Larsen Hör på den! Har du någonsin hört prov på ett falskare hyckleri? Sådana är de alla. De är rädda för mig, därför gör de sig till för mig, och därför smickrar de mig med vilka lögnar som helst. Kan ni vara ärlig, Hump?

Hump Det har jag alltid försökt.

Larsen Har du lyckats?

Hump I viss mån.

Larsen Har du någon gång misslyckats?

Hump Nej, men det har hänt att jag ibland inte nått ända fram.

Larsen Då försöker du åtminstone vara ärlig. Nå, säg mig nu ärligt vad du har bildat dig för en uppfattning om mig. – Servera honom mera rom, Kockis. *(Denne fyller gärna på Humps glas, som gärna stärker sig med det.)*

Hump Ni är ett vilddjur men inte utan självdisciplin. Ni är överlägsen på alla sätt, vilket gör er farlig, då jag än så länge aldrig upptäckt någon svaghet hos er, men det måste finnas någon, ty en människa är ingen människa om hon inte har svagheter.

Larsen Vad är kockens svaghet?

Hump Feghet.

Kockis Å det var det jävligaste!

Larsen Tål du inte kritik, Kockis? Då är den berättigad. Hump försöker bara vara ärlig. Fyll på hans glas. *(Kocken fyller på.)* Men det var mig vi skulle prata om. Har jag verkligen ingen svaghet?

Hump Det måste ni ha, men jag har inte uppdagat den ännu.

Larsen Kan jag vara utan en enda svaghet? En intressant hypotes. Jag är inte svag för kvinnor. Jag är inte svag för sprit. Jag tål vad naturen än kan utsätta mig för. Ingen man är min överman.

Hump Er bror?

Larsen Han är lika dödfödd som jag. Vi är hopplösa båda två. Vi har slagits hela livet och kommer att göra det tills vi dör. Han eftersträvar min död lika mycket som jag

eftersträvar hans. Vi är båda i vägen för varandra. Att bli av med den andra har alltid varit vår viktigaste strävan för att kunna överleva. Ingen av oss har lyckats ännu.

Hump Detta är kanske er svaghet – en evig konflikt som ni inte kan lösa.

Larsen Om det är en svaghet har jag inte upplevt den som sådan ännu. Kom tillbaka med den hypotesen efter att han eller jag gått under i konflikten, som är den enda verkliga utmaningen i mitt liv.

Kocken (mot Hump) Han möter honom alltid till havs under säljakten, men i år har Döds- Larsen en kanon till förfogande. Det hade han aldrig tidigare.

Larsen En kanon ombord på ett fartyg är värdelös, ty man kan inte sikta, eftersom båten rullar hela tiden. Havets eviga rörelse gör manövreringen av en kanon omöjlig. Önskar du att han skjuter mig i sank, Kockis? I så fall blir du utan jobb och fartyg.

Kocken Jag konstaterar bara, att han kan skjuta er i sank, men ni kan inte skjuta honom i sank.

Larsen Jag är mera träffsäker än han på geväret. Chanserna är större att jag prickar ner honom från relingen än att han skjuter träff på mitt skrov. Häll på Humps bägare, Kockis. Han är inte färdig än. Vad mera, Hump? Jag är inte tillfredsställd av er utläggning.

Hump Det är en annan del av er läggning. Ni blir aldrig nöjd. Ingenting kan tillfredsställa er, ni blir aldrig mätt, ni kan inte ens bli drucken, egentligen tråkar allting bara ut er, men sådan är ni. Det är ingen svaghet, bara ett symptom på er farliga överlägsenhet.

Larsen Och varför är min överlägsenhet farlig?

Hump Därför att ni med er kraft kan åstadkomma saker som ni inte kan förutse följderna av. Ni kan göra mera skada än vad som är nyttigt för er själv och vad ni själv kan kontrollera. Ni är i stånd till vulkanutbrott vars följder ni inte är ansvarig för fastän ni åstadkommer dem. Ni kan inte helt kontrollera era egna naturkrafter.

Larsen Det stämmer. Jag har haft ihjäl folk ibland utan att vilja det. Om jag klämde till er arm skulle den snabbt vara bruten fastän jag inte klämde i med någon större ansträngning. Därför är jag kapten och fruktansvärd som sådan, ty ingen besättningsmedlem kan annat än frukta mig. Alla vet, att jag alltid ger igen med mer än med ränta.

Hump Ändå skulle ni kunna vara mänsklig och anständig, då ni har ett lysande intellekt, men ni har aldrig låtit detta överta er. På sätt och vis har ni förrått er själv genom att välja den råa kraftens bana i stället för humanismens.

Larsen Jag föddes sådan. Det var inte mitt eget val. Alla i familjen är råa sällar och sjöbusar. Det var inte naturligt att bli något annat.

Hump Kände ni inte för att göra uppror mot familjetraditionen och bli något bättre? Hade ni inga privata ambitioner? Det är kanske detta som fattas er. I stället för att ta tag i ert öde och behärska det lät ni det föra er vart det ville och vart det var bekvämast att styra.

Larsen Jag föddes i ett helvete av rå naturkraft och gjorde det bästa av saken. Jag blev kapten och min egen. Man kan inte bli bättre än kapten på sitt eget fartyg. Går

man i land och studerar fastnar man i det sjuka samhällets grottekvavn, som ni har gjort från början, ty ni föddes i den och har aldrig kunnat ta er ur den, då ni är beroende av era ärvda räntor för er överlevnads skull, eller hur?

Hump Dock har jag studerat, och ingen livsglädje finner jag mera konstruktiv än inhämtandet av kunskap.

Larsen Se där. Ni är inte själv medveten om att ni är hjärntvättad.

Hump Tvärtom. Jag är befriad genom mina kunskaper.

Larsen Som bara är onyttiga. Vad då för kunskaper? Vetenskap? Litteratur? Historia?

Hump Är ni inte själv intresserad av sådant?

Larsen Inte som heltidssysselsättning och belastning. Jag trivs inte med att sitta stilla för länge. Jag måste röra på mig och anstränga mig fysiskt. Annars stagnerar jag, och till och med hjärnan torkar in. Ni har aldrig fått det fysiska arbetets hälsosamma uppfostran. Därför är hela ni bara ett ömkligt komplex av patetiska svagheter.

Hump Ändå tror jag att jag är lyckligare än ni.

Larsen Varför tror ni det?

Hump Därför att jag kan se att ni aldrig varit lycklig. Jag har alltid varit lycklig genom min medfödda frihet till intellektuell utveckling.

Larsen Vad är lycka?

Hump Att känna tillfredsställelse. Det är det ni aldrig kan göra.

Larsen Det ligger något i det. Därför är ni min gäst. Glöm Kockis och hans översittarfasoner. Hädanefter skall du inta alla dina måltider med mig, då vi kan ha en del att prata om. Det har jag åtminstone inte med någon annan ombord.

Kocken (protesterar) Ska jag då göra allting själv?

Larsen Det klarade du bra innan Hump kom ombord. Fortsätt med det. Låtsas att Hump aldrig funnits, så kanske du glömmet honom. Du saknade ju något att kunna glömma.

Kocken (fnyser och är missnöjd)

Larsen Gå och lägg dig, Kockis. Du är färdig här nu och kan lämna flaskan kvar. Det är inte mycket kvar i den, som vi kan hålla upp själva. (*Kocken går missnöjt grymtande.*)

Hump (tömmer det sista glaset nästan helt) Jag antar att vi också är ganska färdiga för idag.

Larsen Låt oss då fortsätta i morgon. Glöm kocken. Han är inte över dig längre.

Hump Kanske ni i istället då kan göra en sjöman av mig.

Larsen Jag kan göra en sjöman av vem som helst och till och med av er.

Hump God natt, kapten Larsen. (*sveper den sista supen och går*)

Larsen (ensam) Han klarar sig. Men det gör inte kocken, men kocken ger sig inte utan kamp, och med sin onda list kan hans seghet bli bekymmersam. Vi är långt ifrån färdiga med hans lömskhet ännu. Vi får se. (*tömmer det sista av sitt glas och slår det i bordet*) Snart når vi sälarnas sälla jaktmarker. Då börjar äntligen kriget med min bror igen. Få se vad det ska leda till den här gången.

Scen 4. Hos doktorn.

Doktorn Det är bäst för er själv att ni håller er så osynlig som möjligt.

Maud (sitter på en stol vid hans bord) Är det myteri på gång?

Doktorn Nästan.

Maud Jag tror aldrig de kan göra något åt den kaptenen.

Doktorn Det tror inte jag heller. Men de kan försöka, och då blir det nya patienter här.

Hump (kommer ner) Tack och lov för denna enda oas ombord!

Doktorn Har det hänt något?

Hump Alltför mycket.

Maud Myteri?

Hump Nej, men ett aborterat försök.

Doktorn Jag hörde talas om en del råkurr där uppe. Vad hände?

Hump De försökte slå ihjäl kapten Larsen och slänga honom över bord. De trodde de hade lyckats, när han kom krälände ombord igen med ett hål i huvudet. Han fick tag på logglinan och räddade sig på det sättet. Jag råkade vara på däck då. Jag blev iskall av fasa när en våt arm från andra sidan relingen plötsligt tog tag i mig. Det var kaptenen. Han bad mig följa med honom ner till det sovande manskapet i kabyssen. Det är trångt och mörkt där. Genom att känna de sovande på pulsen ville han ta reda på vem som överfallit honom och slängt honom över bord. Den som gjorde det låg naturligtvis vaken, slog larm, och så blev han överfallen på nytt av hela manskapet i kabyssen. Bara en höll sig undan striden.

Doktorn Louis?

Hump Ja.

Maud Och han klarade av hela manskapet?

Hump Han kämpade sig steg för steg bakåt upp för trappan igen. Han tar igen sig nu i sin kajuta men kommer väl hit strax för att få sina blessyrer översedda.

Doktorn Vilka var det?

Hump Leach, förstås. De hade mördat styrmannen och slängt honom över bord och trodde de skulle bli av med kaptenen också, men det var inte lika enkelt.

Doktorn Då var det sant. Jag hörde talas om bråket med styrmannen.

Maud Vad var det för bråk?

Hump Styрман Johnson klagade på de dåliga oljekläderna. Sjomännen måste själva betala för sina oljekläder ombord, medan fartyget måste tillgodose deras behov, men kapten Larsen tål inte kritik. Han tog så illa upp styрман Johnsons klagomål att han nästan slog ihjäl honom.

Doktorn Hur vågade han klaga?

Hump Han hade aldrig gjort det själv. Han klagade inför styрман Johansen, som framförde klagomålet till kaptenen, som då kallade styрман Johnson inför sig. Då kunde inte Johnson sticka under stol med sina invändningar.

Doktorn Så kaptenen slog nästan ihjäl Johnson, och Johnson och hans kamrater hämnades med att göra sig av med styрман Johansen som angivare.

Hump Ungefär så. De lyckades bara med halva jobbet. Kaptenen tog sig tillbaka ombord.

Maud Här är han nu.

Larsen (kommer in, tar sig om huvudet i smärta) De försökte slå ihjäl mig, doktorn, men de lyckades inte. De kommer aldrig att lyckas.

Doktorn (inspekterar hans sår i huvudet) Yxan har nästan kluvits skallen på er.

Larsen Nästan räknas inte. De kommer aldrig att kunna göra ett bra jobb.

Doktorn Ta det försiktigt i några dagar, utsätt er inte för nya risker, lämna manskapet i fred, och försök som fröken Brewster här att hålla er så osynlig som möjligt.

Larsen Det går inte för en kapten. Han måste vara kapten. Kan ni laga hålet i skallen?

Doktorn Det läker sig självt eller inte alls. Hur känns det?

Larsen Jag har blivit huggen i huvudet förut. Det är bara den gamla skadan som nu återupplivats. Det gör ont som i helvete, men jag dör inte av det.

Doktorn Det behöver i alla fall inte sys. Det hade kunnat gå värre.

Larsen Ja, jag hade kunnat ligga kvar där ute i havet utan att någon märkt det förrän i morgon. Det här är bara inledningen på en fejd mellan mig och rebelledarna, och en har redan strukit med. Det kommer att bli flera.

Maud Skulle det inte vara klokare att behandla era sjömän som människor?

Larsen Är de människor? Nej, fröken, de är vilddjur. De är ondare och själlösare än några riktiga vilddjur. Vargar är änglar i jämförelse med dessa oskäligen dårliga människor som egentligen bara duger till en enda sak: att slåss och göra upp tills de dör.

Maud Och ni gör saken bara värre med att misshandla dem.

Larsen Misshandla? Jag stryker dem med hårs! De misshandlar och missbrukar sig själva! Det är det enda råa sällar av deras undermåliga kaliber duger till!

Doktorn Ta det lugnt, kapten. Hetsa inte upp er. Då får ni bara tillbaka huvudvärken igen.

Larsen Den har jag redan haft i dagar.

Hump Huvudvärk?

Doktorn Kaptenen lider av periodvis återkommande migrän av det svåraste slaget, men det får ingen tala om för besättningen. Ingen vet om det utom vi.

Larsen (reser sig igen) Har jag överlevt allting hittills får jag väl fortsätta överleva. Det är det enda jag kan göra. Men jag ska ta er på orden, doktorn, och försöka att inte slå ihjäl någon på några dagar. *(till Maud)* Er diplomati skulle behövas där uppe bland råskinnen, fröken. Tänker ni alltid gömma er här nere?

Maud Bara så länge doktorn tillråder mig.

Larsen (till doktorn) Är det något fel på henne? Är hon fortfarande i chock?

Doktorn Hon är bara allmänt svag och tar lätt för starka intryck av sjömännens beteende.

Larsen Jag vet. Kvinnlig överkänslighet. Sjömännen kan bara våld, och hon tål det inte. Kom, Hump. Vi är utan styrman. Du får bli styrman.

Hump Men jag kan inte navigera! Jag har ingen erfarenhet!

Larsen Du kan hålla i rodret. Det är allt som behövs. Och du kan läsa kompassen. Förhoppningsvis kan du också lyda order. Dessutom är du inte den som kommer i

delo med besättningen. Du är den enda ombord som lyckats bli god vän med både dem och mig.

Doktorn Det är inte så svårt att styra fartyget, van Weyden. Det ni inte redan kan lär ni er snabbt.

Hump Jag har väl knappast något val.

Larsen Nej, det har ni inte. Kom. (*går ut med Hump*)

Maud Hur var det med skadan i hans huvud?

Doktorn Det såg illa ut, men han har varit med om värre. Han klarar sig. Värre är det med hans huvudvärk.

Maud Vad är det med den?

Doktorn Den blir värre hela tiden, återkommer allt oftare och varar i allt längre perioder. Det är inte bra.

Maud Högt blodtryck?

Doktorn Hans järnhälsa är den bästa tänkbara. Han har aldrig varit och kan inte bli sjuk. Men redan som ung sjöman fick han en svår huvudskada, och den har nu förvärrats.

Maud Vad kan det leda till?

Doktorn Vad som helst. Om han bara kan kontrollera sig själv kan han klara sig, men han förlorade besinningen inför den klagande styrmannen. Det tecknet är värre än något symptom. Om det onda i hans huvud tar över honom är fartyget och vi alla förlorade, ty han är kaptenen.

Hump (kommer tillbaka) Jag har en dålig nyhet till, Maud.

Maud Nå?

Hump Kaptenen kräver att du börjar inta dina måltider med oss i kajutan.

Maud Med besättningen?

Hump Inte hela, bara befälet, alltså kaptenen, jag och styrmännen och jägarna.

Maud Det är illa nog. Jag kommer inte att ha någon aptit.

Doktorn Ni kan inte bara sitta här nere hela tiden, fröken Brewster. Förr eller senare måste ni lära känna besättningen.

Maud Det känns som om jag redan kände den bättre än vad som är bra för mig.

Doktorn Det kan inte hjälpas. Ni blir härdad som van Weyden här. Han var också fullständigt vanmäktig och uppgiven när han kom ombord. Han har åtminstone blivit en sjöman.

Maud Det blir jag aldrig.

Doktorn Det behöver ni inte heller. Men ni måste visa er mänsklig.

Hump Ni kan ju inför hela befälet fråga kaptenen när han tänker sätta er i land.

Doktorn En bra fråga, som kapten Larsen måste besvara.

Maud Nåväl, jag tar risken och sticker ut huvudet så att kapten Larsen får hänga mig, om han vågar.

Doktorn Det är bra, fröken Brewster. Så kommer ni att vinna hans och alla andras respekt. Så länge ni bara trycker här nere är ni nollställd.

Akt III scen 1. Kajutan.

Kerfoot Är det sant att damen hädanefters kommer att äta med oss?
Larsen Hon blir så illa tvungen. Jag har kommenderat henne. Annars blir hon utan mat.
kocken Hon kan ändå inte hålla sig osynlig i längden.
Kerfoot Men hur är det med hennes hälsa? Var hon inte sjukskriven?
Larsen Hon får lov att vara frisk nu. Annars blir hon det.
kocken Här kommer de. (*ger sig ut i serveringsrummet*)
Larsen Välkommen, fröken Brewster. (*reser sig inte*) Känn er som hemma.
Maud Tack, det gör jag aldrig ombord.
Larsen Det går över.
Maud Ja, så fort jag kommer i land. När kommer jag i land?
Larsen Kanske om fyra månader, i bästa fall om tre.
Maud Men är vi inte bara en dagsresa från Yokohama?
Larsen Jo, men det är inte dit vi ska.
Maud Det var till Yokohama jag var på väg när ni kom emellan. Är det inte en kaptens plikt mot en skeppsbruten att föra henne i land med det snaraste?
Larsen Min plikt är mot det handelskompani som jag arbetar för. Min plikt mot dem är att jaga och döda sälar. Det är mot sälkolonierna vi är på väg, inte mot Yokohama.
Maud Så ni kvarhåller mig ombord i fyra månader med våld och mot min vilja.
Larsen Nej, ni stannar själv frivilligt ombord så länge ni vill, om ni inte föredrar att hoppa över bord. Jag är rädd att det är ert enda möjliga alternativ.
Kerfoot Tyvärr har ingen någonsin kunnat kompromissa med kapten Larsen, frun. Han gör som han vill ombord på sitt eget skepp, och ingen kan hindra honom.
Maud Inte konstigt då att det inträffar myteriförsök medan andra försöker rymma.
Larsen Olycksfall i arbetet. Det händer ombord på alla fartyg.
Maud Men det lär gå värre till på ert fartyg än på andra.
Larsen Jaså? Har ni något att jämföra med? Jag trodde ni gjorde er första resa till havs när ni råkade ut för ett skeppsbrott som satte er i klorna på mig.
Maud Doktorn har berättat ett och annat för mig.
Larsen Som vad då? I fyllan och villan? Han är vanligen berusad.
Maud Är det så konstigt? Liksom jag kan han ju inte heller lämna fartyget.
Larsen Varför äter ni inte? Har ni ingen aptit?
Maud Är det så konstigt, så som ni bara raljerar med mig och försöker skämta bort er egen omänskliga grymhet?
Larsen Den är inget skämt.
Maud Därför har jag ingen aptit i ert sällskap.
Larsen Är det någon särskild skräckhistoria doktorn tutat i er?
Maud Den värsta historien har jag från nyktert håll.
Larsen Såå? Berätta!

Maud Er behandling av sjömännen Johnson och Leach. Jag såg själv hur ni avsiktligt drev er grymma lek med dem med att ständigt segla ifrån dem när de försökte komma tillbaka ombord, tills de inte orkade längre och drunknade, då ni inte ens ville bärga dem från deras kapsejsade roddbåt. Men när de var borta räddade ni båten.

Larsen Vi har inte råd att förlora någon jaktbåt. Vi hade råd att förlora Johnson och Leach, för de hade svurit att döda mig och hade försökt. Det kan Hump här vittna om. De hade ingenting mer att göra ombord. Ändå försökte de komma tillbaka när de gett sig iväg. De kunde inte bestämma sig. Sammanledes kunde inte jag bestämma mig om jag skulle ta dem till nåder eller inte. Hade jag räddat dem hade de bara försökt döda mig på nytt. De slängde mig över bord en gång, men till deras fasa lyckades jag ta mig tillbaka ombord genom logglinan med ett hål i huvudet. Det kan både Hump och doktorn vittna om. Jag beklagar, frun, men det är mest bara rötägg ombord, det ena värre än det andra, och vilka som än går åt blir det alltid några ännu värre kvar. Tro mig. Jag har varit kapten i många år och sett många besättningar. Ingen är bättre än någon annan, men alla är de sämre än alla andra.

Hump Han överdriver, Maud. Ta honom inte på allvar.

Maud Tyvärr är min mages reaktioner omisskännliga. Den reagerar akut mot hela hans brutala väsen.

Larsen Ni kommer över det, frun. Hump var lika ömtålig som ni när han kom ombord, och se nu hur han till och med tar mig i försvar med all min brutalitet. Han har nästan blivit en man. Slappna av, fröken, och lyd Humps vettiga uppmaning, att inte ta mig på för stort allvar. Drick lite rom, så blir er mage medgörligare. Det kanske rentav hjälper er aptit. (*häller upp åt henne*) Hämta mera, Kockis. (*Kocken går efter mera.*)

Hump Det skadar inte att försöka, Maud. Ni måste ändå stanna här ombord, så det är lika bra att göra det bästa av saken, vilket man som människa till och med kan göra i helvetet.

Maud Har ni någonsin haft en besättningsman som Humphrey van Weyden förut, kapten Larsen?

Larsen Nej, han är en sensation. Jag medger det. Jag ser honom som ett intressant experiment, och ni kompletterar det.

Maud Då har ni aldrig haft en kvinna ombord heller?

Larsen Nej, gudskelov. Det nödvändiga onda i livet har vi hittills klarat oss ifrån här ombord.

Maud Jag kan lova er att jag skall göra mitt bästa för att bli er en utmaning.

Larsen Jag tar er på orden.

Maud Skål, kapten! Jag är ensam kvinna ombord mot en hel besättning, men ingen man har någonsin besegrat en kvinna i längden.

Larsen Utom genom våldtäkt.

Maud Ursäkta mig, kapten Larsen, men det tror jag er faktiskt inte om.

Larsen Det gör ni rätt i, fröken Brewster. Jag antar utmaningen. Skål!

(*De skålar*)

Scen 2. På däck.

Kocken Vad fan går ni på mig för? Det var inte jag som tjallade!

Ralph Det var det visst! Vi är trötta på dina fula tricks och dina intriger!

Kerfoot Släng honom över bord! Låt honom få bada!

Kocken (skräckslagen) Vad tänker ni göra med mig?

Ralph Bara en vanlig kölhalning. Kaptenens order.

Kocken Kapten Larsen! Ni kan inte mena detta! Jag är oskyldig!

Larsen Ingen är oskyldig ombord, och allra minst du. Ett kallbad kommer att förfriska dig och lära dig att inte fuska med maten mera!

Kocken Jag har inte försökt döda er! Jag har inte försökt slänga er över bord!

Larsen Nej, men du ligger bakom alla andra fega överfall och handlingar som ägt rum under hela resan hittills! Du är värre än en våldsmän! Du manipulerar!

Kocken Inte alls! Alla andra gör det men inte jag!

Kerfoot Hör på den!

Ralph Låt honom bada! Kyl ner honom! Låt honom svalka sig!

(Sjömännen binder ett rep omkring bröstet på honom och slänger honom över bord akter över, medan de släpper ut repet som en logg)

Hump Tror ni han blir bättre av det?

Ralph Han kan i alla fall inte bli sämre.

Maud (kommer in) Vad är det som händer?

Hump Det här vill du inte vara med om, Maud.

Maud Varför inte det? Nya brutaliteter på gång på order av kapten Larsen?

Kerfoot Det är bara kocken, frun. Han har djävlat en gång för mycket.

Maud Vad har ni gjort med honom?

Ralph Slängt honom över bord. Det skulle vi ha gjort för länge sen.

Hump Det är bara en kölhalning.

Maud Bara?

en sjöman Se upp! Haj i sikte!

Larsen (genast) Hala in honom genast! *(Alla sjömännen hjälps åt med att i panik försöka få upp kocken.)*

Maud Är alla sjömän sådana djuriska bastarder?

Larsen Ni har bara sett början, fröken Brewster. Det finns värre sjömän. Min bror, till exempel.

Kerfoot För sent! *(De halar upp kocken, som landar halvdrunknad på däck, blödande ymnigt från benet.)*

sjömannen Jag tror hajen tog foten på honom.

Ralph Han hade tur som kom undan med livet.

Larsen (kommer och inspekterar) Vi tycks ha fått kockis tillbaka levande ombord åtminstone. Är det något kvar av honom?

Kerfoot Allt utom foten.

Kocken (gallsCRIKER) Din förbannade jävel! Du ska aldrig mera få frid för mig! Jag var bara en oskyldig kock!

Larsen (oberörd) Försöker han hota mig, eller är han bara hysterisk?

Kerfoot Pass på! Han har vassa tänder! (*Kocken biter Larsen i knät. Larsen avlägsnar honom som en nypanande krabba.*)

Larsen Bär ner honom till doktorn. Se till att han aldrig nyktrar till mera tills vi skaffat en protes åt honom, så att han inte fortsätter att bita vilt omkring sig. – Vad tror ni om hans blesstyr, doktorn?

Doktorn (har kommit fram) Han har onekligen blivit av med foten. Vi måste stoppa blödningarna.

Larsen Gör så och håll honom utom räckhåll för besättningen. Han är inte längre tillräknelig.

Maud (till Hump) Jag står inte ut!

Hump Du måste. Vi har inget val. Vi måste göra det bästa av saken.

Maud Ingen kan göra något gott åt det här skeppet och dess förbannade kapten och besättning.

Hump Då har du kapitulerat för honom. Det är det sista vi får göra.

Maud Flera har lagt beslag på en båt och rymt. Kan inte vi göra detsamma?

Hump Vi måste invänta det rätta tillfället.

Maud Jag ser det som vårt enda hopp. Här vill snart ingen vara ombord längre.

Hump (till doktorn) Kan han bli en människa igen, doktorn?

Doktorn Det är frågan. Han var alltid långsint. Nu kommer han aldrig att ge sig förrän han fått någon sorts hämnd, och hans sinne är det lömskaste ombord. Jag är rädd att ni får klara köket ensam i fortsättningen under åtminstone några veckor.

Hump Det blir faktiskt lättare att klara köket utan kockis.

Maud Jag kan bistå er.

Hump Tack, Maud. Jag visste inte att ni kunde laga mat?

Maud Jag råkar vara kvinna och har lärt mig det mesta. Vi får se. Vad jag inte kan kan jag lära mig.

Doktorn Vi har alltid behövt en kvinna i köket.

Larsen Bär ner liket så att vi slipper se kräket mera! Det hade varit bättre för honom att få dö!

Ralph Kanske bättre för oss alla.

Larsen Vad menar du, Ralph?

Ralph Ingenting, men allt ont ombord har kommit av kockens intriger.

Larsen Även allt ont som jag har gjort?

Ralph Det har alltid varit kocken som satt i gång er.

Larsen Ta hand om honom, doktorn! Håll honom onykter, tills han blir glad igen! Om han aldrig blir det, så håll honom onykter ändå, för den allmänna säkerheten.

(Under doktors överseende och omsorg bärs kocken ut och ner av några sjömän.)

Tillbaka till arbetet, Hump. Sköt rodret. *(till Maud, mjukare)* Hajen ingick inte i programmet. Jag hoppas ni tål att se blod.

Maud Kapten Larsen, ni leker med era medmänniskors liv och tvekar inte inför att riskera deras liv för ingenting, och ännu mindre tvekar ni inför att döda dem.

Larsen Är det en anklagelse eller bara ett konstaterande?

Maud Det är ett protokoll för framtiden och för dess domstol! *(går rasande)*

Larsen (ser tankfullt efter henne, efter en liten stund) Vet ni vad, Hump? Jag är faktiskt mera rädd för henne än för kocken. Han bara intrigerar och vållar allmän skada och förtret, men hon vållar ingenting men menar desto mer vad hon säger.

Hump Om någon av oss överlever den här resan, kapten Larsen, tvivlar jag inte på att hennes ord kommer att väga tungt.

Larsen Var inte orolig, Hump. De enda som inte överlever mina resor är sådana som inte är värdiga dem. (*går och röker på sin pipa.*)

Kerfoot Kapten! En rök! Ett skepp!

Larsen Minsann! Det kan bara vara *Macedonia*.

Hump Er brors fartyg?

Larsen Exakt. Just när vi håller på att komma fram till sälkolonierna. Han är naturligtvis här för att förekomma mig. Nå, vi får väl se vem som förekommer vem. Den som sätter ut sina sälbåtar först får först betala.

Hump Vad tänker ni göra?

Kerfoot Han tänker borda sin brors sälbåtar, om de kommer inom räckhåll. Det är samma envig varje år. Döds-Larsen har fler båtar och lägger ut dem som en spärr för Varg-Larsens färre och mindre båtar, men då angriper han båtarna.

Hump Fullt krig mellan bröderna?

Kerfoot Se det mera som en tornering. Det blir många ronder. Det blir som en dragkamp mellan bröderna om säljägarna.

Hump Som om vi inte hade tillräckligt med bråk ombord redan.

Kerfoot Det har vi aldrig. Det blir alltid mer.

Hump Inget ställe för en kvinna.

Kerfoot Ja, det blir den nya intressanta ingrediensen i konflikten och kriget om havet. Jag tror inte ens att hon kan försona de sju havens två vildaste bröder,

Hump Jag ska be henne att inte ens försöka.

Kerfoot Det är nog bäst för henne.

Larsen (ger order) Håll er stilla! Vi avvaktar och vilar på lagrarna! Han har sin kanon, så vi måste hålla oss utom skotthåll. Vi väntar tills han känner sig säker nog att lägga ut sina båtar.

(*BOOM! kanonskott*)

Han har upptäckt oss. Det är hans signal att han gör anspråk på hela havet. Har ni någonsin varit med om något sjöslag, Hump?

Hump Aldrig i livet.

Larsen Det blir ännu en ny och berikande erfarenhet för er. Jag kan garantera er att sjöslaget blir dubbelt.

Hump Dubbelt?

Kerfoot Du får se, gosse. Det blir både kanonmuller och krogbuller.

Larsen Alle man på vakt! Var redo när han börjar lägga ut båtarna!

olika matroser Aj aj, Sir!

Kerfoot Plötsligt är alla med honom och på alerten. Nu börjar leken och det roliga. Det är för detta de alls tagit hyra hos honom. De vet att han alltid bjuder på dramatik.

Den börjar nu. Där kom rökpuffen! Ett nytt kanonskott! Håll för öronen när smällen kommer! (*håller för öronen. Ny kanonsmäll.*)

Hump Han måste ju veta att han inte kan träffa oss.

Kerfoot Han tror han kan skrämma oss. Han är den siste som kan skrämma Larsen. Inte ens kocken kan skrämma honom med sina lömska intriger. Men jag tror han är rädd för den där damen.

Hump Det är han.

Kerfoot Vi får se vad det kan leda till.

Hump Ändå är hon ofarligast av alla.

Kerfoot Det är inte hon som är faran. Det är de faror en kvinna utlöser, vilket hon alltid gör.

Hump Jag förstår vad ni menar.

Kerfoot Ni är väl också kär i henne?

Hump Det kan inte förnekas.

Kerfoot Det är väl alla i besättningen också som över huvud taget har kvar några mänskliga känslor. Men jag är osäker om kaptenen.

Hump Han är osäker själv.

Kerfoot Precis. Där anar jag faran.

Larsen Pass på! Nu lägger han ut en båt! Sätt fart! Gör båtarna redo! Vi måste hålla oss konsekvent så att vi har vinden på vår sida!

Kerfoot Han menar, att han måste kunna komma undan när Döds-Larsen tar upp jakten på honom.

Hump Det låter som en väl repeterad strategi.

Kerfoot Men varje år inträffar det något nytt. Vi får se vad det blir den här gången. Nu måste jag till min sälbåt. Vi ses! Och håll ett bevakande öga på kocken. Han är nu så desperat i sin harms förtvivlan att han kan hitta på vad som helst.

Hump Lita på mig.

Kerfoot Därför är ni styrman. Alla litar på er. (*går*)

(*Liv och rörelse ombord med förberedelser för de kommande manövrerna,*)

Scen 3. Kabyssen.

Doktorn Ni måste dricka mera. Det är kaptenens order.

Ralph Drick själv, doktorn! Det är er whisky!

Doktorn Det är ju det jag gör. Men ni måste också göra det. Det är kaptenens order.

Watson Vilken jävla kapten ni har. Shanghajar en ombord och slår ner allt motstånd med whisky och rom. Vilken generositet! Vilket sinne för effektiv muta! Vilket affärssinne! Vilken korruption!

Doktorn Drick mera!

Watson Vad gör ni själv egentligen här ombord, doktorn? Hur hamnade ni här? Blev ni också shanghajad?

Ralph Han tvångsdöptes i whisky och konjak.

Doktorn Whiskyn blev min räddning. Annars hade jag gått under för länge sen.

Ralph Whiskyn bara förlänger undergången och gör den bittrare och mera patetisk.

Doktorn Ska du säga, Ralph, som bara lever för att gå under.

Ralph Vad annat har jag att leva för? Därför tog jag hyra på detta vansinnesfartyg. Alla här ombord är monster. Detta är förgården till helvetet, och kaptenen piskar oss alla ner i avgrunden och njuter av det och lär oss att också njuta av det. Det är en skola i sado-masochism hela vägen tills vi dör eller rymmer och går under på havet i fullständig ensamhet och övergivenhet, som Johnson och Leach.

Doktorn Håll käften, Ralph. Du vet inte vad du talar om.

Ralph Du har rätt, doktorn. Du känner kaptenen bättre än jag. Är han Lucifer eller Satan?

Doktorn Båda delarna.

Ralph Det var väl det jag trodde.

Watson Vilken ära i så fall att få tjänstgöra på hans fartyg! Det är bara det att han retat Döds-Larsen till ännu vildare vasinne. Döds-Larsen kommer inte att ge sig förrän Varg-Larsen är förintad. Man retar inte Döds-Larsen, och ännu mindre lurar och besestrar man honom.

Ralph Säg det till Varg-Larsen. Jag tror inte han lyssnar.

Doktorn Naturligtvis lyssnar han inte. Det har han aldrig gjort. Han bara kör på och över alla andra. Något annat kan han inte.

Watson Det blir intressant att se vad som händer när Döds-Larsen kommer på honom. Han kan inte gömma sig i dimman hur länge som helst. Döds-Larsen ger sig aldrig, och när dimman skingras är Varg-Larsens saga all.

Ralph Det får vi se då.

Watson Vad tror ni, doktorn?

Doktorn Jag tror ingenting. Jag är till för att reparera skadorna, inte för att spekulera i dem. När kriget är över kommer fältskärn och amputerar. Han har ingenting att göra med krigsherrarnas vanvett. Det får de stå för själva.

Watson Det är rätt, doktorn. Bedöva patienterna och skadorna och era egna betänkligheter med whisky. Det hjälper alltid. Det skingrar grubblerierna och utplånar minnet. Håll er onykter, så klarar ni er.

Ralph Och så klarar han patienterna också. Det är bara att hålla dem onyktra. Det är Varg-Larsens ofelbara politik. På så sätt besestrar han alla fiender och allt motstånd och får alla sina offer med sig.

Doktorn Det är inte fullt så enkelt. Varg-Larsen tänker bara på sig själv och sitt fartyg, men jag tänker på allas optimala överlevnad.

Ralph Inklusivt er egen?

Doktorn Den är inte lika viktig. Jag har ändå ingenting att leva för. Jag kommer att dö ombord på havet och försvinna utan att det märks.

Ralph Vad var ni innan ni blev läkare ombord på den här flygande holländaren?

Doktorn Det spelar ingen roll. Jag var något. Det är jag inte längre.

Watson Ni var en societetsläkare, eller hur? Det märks på ert språk, ert sätt, er känslighet och ert mjuka sätt och sköta ert yrke. Ni är ingen fältskär. Ni är snarare som en gynekolog.

Doktorn Jag *var* en gynekolog.

Ralph I San Francisco?

Watson Pillade ni för noga på damerna?

Doktorn Det var värre än så. Jag blev kär och gick under genom en skandal, men det tar vi en annan gång. (*dricker djupt*)

Kerfoot (kommer in) Doktorn, kaptenen ber er komma.

Doktorn Vad är det nu då?

Kerfoot Han är invecklad i djupa samtal med Hump och damen och vill att ni deltar.

Doktorn Bara det?

Ralph Han är för full. Han kan inte stå på benen. Han har tillbringat hela dagen med att lyda kaptenens order och hålla de nyshanghajade onyktra under däck, och det har han lyckats med, så att han är onyktrast själv.

Doktorn Jag kommer. (*försöker resa sig, misslyckas, dråsar ömkligt omkull*)

Kerfoot Jag ska hjälpa er. (*räcker honom en hjälpande hand och lyckas få honom på fötter*) Kom nu. (*tar hans arm om sin skuldra och försöker få ut honom*)

Watson Det där lyckas aldrig.

Ralph Säg inte det. Kaptenen får alltid sin vilja igenom. Vi får roa oss själva så länge. Vi har ju whisky kvar.

Watson Kaptenen tycks ha obegränsade resurser.

Ralph Tacka fan för det, så många matroser som han måste shanghaja för att manskapet ombord på hans skuta inte ska dö ut. Han måste ju fylla på hela tiden. Till det arbetet behövs det minst en båtlast med whisky.

Watson Låt oss roa oss med den så länge den varar och försöka glömma under tiden vilket dödsskepp vi har hamnat på.

Ralph Doktorn kommer att ragla över bord en vacker dag.

Watson I så fall kanske han kommer lindrigt undan.

Ralph I motsats till oss andra.

Watson Hur många har rymt?

Ralph Bara en båt med två personer har lyckats. Alla andra har återinfångats eller seglats i kvav och tillåtits drunkna.

Watson Hade de något val? Föredrog de att komma ombord framför att drunkna?

Ralph De försökte faktiskt komma tillbaka ombord, några av dem fastän de aldrig hade överlevt länge ombord. De var dödsdömda. Men särskilt sådana lekte kaptenen katt och råtta med och låtsades försöka locka dem tillbaka ombord innan han lät dem dö.

Watson Vad är det för en kapten?

Ralph Fråga inte mig. Vårt enda hopp är att övergå till Döds-Larsen och låta honom förinta sin bror.

Watson Han är inte bättre.

Ralph Kan han vara sämre? (*De dricker och skålar i samförstånd.*)

Scen 4. Kajutan.

Larsen Det är det jag alltid har sagt. Vad båtar all världens lärdom till? Vad är böckerna till för annat än verklighetsflykt? Det är en större utmaning i livet att gå i clinch med verkligheten än att söka undkomma den i böckerna.

Hump Men böckerna är erfarenhet och visdom. Det måste ni väl veta som ändå har studerat Kant.

Larsen Kant är en meningslös torrboll och pedant och utsägligt tråkig, som alla tyska filosofer, möjligen med undantag av Schopenhauer och Goethe, men det bästa Goethe kunde komma på var associerandet med Mefistofeles.

Hump Det är bara en pjäs.

Larsen Men en levande sådan. Aldrig har djävulen framställts mera levande och övertygande.

Maud Tror ni på djävulen?

Larsen Det är ingenting att tro på. Antingen accepterar man dess existens eller också gör man det inte. Att vägra göra det är också ett slags verklighetsflykt.

Hump Ni kallar djävulen 'det'. Är han då ett neutrum?

Larsen Ett väsen, en mörk kraft i oss alla, som kan ta över vem som helst och leda honom åt helvete eller värre ställen, ett slags undermedvetet extra jag som är som ens egen baksida och motsats, ett demoniskt komplement till en själv, en outtömlig extra resurskraft.

Maud Så ni menar att alla har tillgång till det demoniska?

Larsen Nej, bara alla som vill och som förstår att hantera det och utnyttja det. Det är ett slags extra umgänge med en övernaturlig kraft, som dock finns latent i oss alla.

Hump Här kommer Kerfoot med doktorn.

Maud (reser sig när Kerfoot vacklar in med doktorn) Hur är det med honom? (*hjälp till*)

Kerfoot Han har druckit för mycket whisky.

Hump Bara det?

Kerfoot Nej, massor av rom och konjak också.

Larsen Det är han van vid. Han tål vad som helst och blir bara lite omtöcknad emellanåt. Han är lika klok och patetisk som drucken som nykter. – Hur är det, doktorn? Vad sägs om en drink? Ni är i gott sällskap här.

Doktorn (onykter) Hä?

Kerfoot Han behöver nog ett glas vatten.

Maud (räcker fram det) Här.

Kerfoot Drick vatten, doktorn, som omväxling.

Larsen Låt honom slappna av. Lämpa honom på bänken där. Vi satt just och pratade om Kant och andra sådana dumheter och tänkte att ni kunde upplysa oss i sammanhanget.

Doktorn Ni vet inte vad ni talar om.

Larsen Därför tyckte vi att vi behövde er.

Doktorn Vad kan jag göra åt saken?

Larsen Upplysa oss.

Doktorn Hur då?

Maud Kapten Larsen tror på det demoniska som en kraft som bor i oss alla och som kan ta över kontrollen hos vem som helst.

Doktorn Den har åtminstone tagit över kontrollen över honom.

Larsen Från början.

Doktorn Jag är beredd att attestera detta.

Maud Finns det då inget hopp för kapten Larsen?

Doktorn Nej, det gör det inte. Det har det aldrig funnits. Han är dödsdömd liksom alla som seglar med honom.

Larsen Är det så enkelt? Vad väntar vi på? En dödsängel från himmelen?

Doktorn Ni tror att ni besekrat er bror och lurat bort honom, men han finns alltid kvar och kommer alltid tillbaka. Er seger är bara en liten tillfällig frist.

Maud Hur kommer det att gå för oss?

Doktorn Döds-Larsen kommer tillbaka och skjuter oss i sank, för han har en kanon.

Larsen Jag seglar snabbare än honom. Jag kan alltid villa bort honom och undkomma honom.

Doktorn Det var bara dimman som räddade er, men dimman måste släppa.

Larsen Drick mera whisky, doktorn. Det gör er gott och håller er på gott humör. Hur mår de andra i kabyssen?

Doktorn De är alla era offer.

Larsen De har alltså omvänt sig till vår ledning.

Doktorn De är alla dränkta i whisky och kommer aldrig upp till ytan mer.

Larsen Det var meningen. Så fort de nyktrar till arbetar de gärna för mig, då jag är en bättre kapten än min bror, som är fullkomligt okänslig och kall som psykopat. Jag har åtminstone mänskliga känslor och seglar bättre på ett hederligt fartyg medan han bara kör på med sin smutsiga ångmaskin.

Kerfoot Framtiden tillhör motorfartygen.

Larsen Inte min framtid.

Doktorn Ni har ingen framtid.

Larsen Hur är ni så säkra på det?

Doktorn Kapten Larsen, ni är ett monster av fullkomlighet. Ingen kan mäta sig med er och era kroppsliga resurser. Ni är havens främsta expert på snabbsegling och kan segla ifrån vem som helst och i synnerhet motorfartyg, men ni är för överlägsen. Det måste hämna sig.

Larsen Hur då?

Doktorn Det får vi se. Hur går det med era anfall? Någon ny huvudvärk på sistone? Hur mår er skada i huvudet? Ni borde egentligen ha trepanerats och det på ett tidigt stadium. Får ni fortfarande era övergående anfall av blindhet?

Larsen Håll käften!

Doktorn Ni vill inte vidgå det, men ni håller gradvis på att bli blind genom den skada i huvudet ni ådrog er för länge sen. Varje gång ni får ett nytt anfall blir det värre. Varje gång ni på nytt drabbas av tillfällig blindhet varar anfallet längre. Ni är

dödsdömd, kapten, och det att ni vägrar erkänna det för er själv är om något en fåfäng verklighetsflykt.

Larsen Håll käften! Jag har inte haft något anfall på månader nu.

Doktorn Då kommer det ett nytt när som helst.

(*Kanonskott*)

Larsen (rusar upp) Macedonia!

Kerfoot Nu är det färdigt. Macedonia har hittat oss.

Larsen Alle man upp på däck! Vi måste manövrera oss utom skotthåll!

Doktorn (sitter lugnt kvar) Nu börjar undergången. Om ni är kloka barn, rymmer ni från fartyget. Det är inte långt till Japan.

Hump Jag vet. 150 sjömil.

Doktorn Det klarar ni på sex dagar.

Hump Med gynnsamt väder. Vädet är aldrig gynnsamt i längden.

Doktorn Det är värt ett försök. Passa på medan det larmas där uppe och alla är upptagna med sjöslaget mot kapten Döds-Larsen, den enda på de sju haven som är värre än Varg-Larsen.

Hump Vad har han för chanser?

Doktorn Ingen av dem har någon chans i längden, då ingen av dem någonsin kommer att ge sig förrän den ena är oskadliggjord, och båda är sådana att alla som har med dem att göra kommer att få all anledning att se dem döda.

Hump Kom, Maud. Vi har planerat detta länge.

Maud Tror du det är dags?

Hump Jag tror det kan vara dags.

Doktorn Lycka till, barn. Kom aldrig tillbaka.

Hump Lycka till själv, doktorn. Jag hoppas få se er på nytt någon gång i bättre form.

Doktorn Ingen risk. Själv kommer jag aldrig levande från detta fartyg. (*Maud och Hump går ut. Kerfoot och andra i kajutan har försvunnit upp för länge sedan. Endast doktorn blir kvar.*)

Doktorn Välsignade flaska. Du är allt jag har kvar. (*dricker*)

Kocken (som hela tiden hållit sig diskret i bakgrunden men noga följt med i allt) Nej, doktorn, ni har mig också.

Doktorn Har du hört allt vad som har sagts?

Kocken Givetvis. Men lita på mig. Jag har samma tystnadsplikt som ni.

Doktorn Ska det vara ett skämt?

Kocken Det är kaptenen som är skämtet. Nu har vi honom. Vi behöver bara invänta nästa anfall.

Doktorn Du är det här fördömda skeppets onda genius.

Kocken Eller samvete? Eller nemesis? Har jag inte rätt att hämnas förlusten av min fot?

Doktorn Det var ett oskäligt djur som tog den. Det ingick inte i programmet.

Kocken Men kaptenen är ansvarig!

Doktorn Du är galen av illvilja.

Kocken Och du är bara en värdelös alkoholist. Du skulle aldrig mer kunna operera. Du darrar på händerna som en senil hundraåring. Du är färdig. När vi tar skeppet duger du bara till att slängas över bord, som en urkramad trasa.

Doktorn Du låter som en värre upplaga och korrumperad version av kaptenen.

Kocken Jag har alltför länge fått kvarsittning i hans omänskliga skola.

Doktorn Det har vi alla. Ändå tror jag han kommer att överleva oss alla.

Kocken Över min döda kropp!

Doktorn (tankfullt) Ja, det blir väl så i så fall.

Kocken Drick, doktorn, så länge ni lever, ty en dag tvingar döden på er den eviga nykterheten!

Doktorn O fasa! Värre än något helvete!

Kocken Värre än tillvaron ombord på *Ghost*?

Doktorn Du har rätt, kockis. Inget helvete kan vara värre än det. Ändå har jag lärt mig känna mig som hemma här.

Kocken Det går över, doktorn.

Doktorn Nej, det går aldrig över. Alla helveten är till för att aldrig gå över, så det är lika bra att vänja sig vid dem. Skål för helvetet, kockis! (*tömmar resten av whiskyflaskan i ett drag, dukar sedan under.*)

Kocken Det vore bäst för honom om han aldrig behövde vakna mer. Men här ska ske uppvaknanden! (*går ut. Utifrån hörs larm och skottoväxling och ett och annat kanonskott.*)

Akt IV scen 1. På däck.

Larsen Är det sant?

Kerfoot Ja. Hump och flickan är borta, och en båt saknas.

Larsen De kom billigt undan. Fan också! Han utvecklade sig till en pålitlig styrman! Vem ska nu styra oss åt helvete?

Kerfoot Hela besättningen.

Larsen Jag tror dig. De duger inte till annat. Men vi måste komma utom skotthåll.

Kerfoot Vi är på god väg. Han kan ändå bara missa.

Larsen Så mycket som han missar måste han någon gång träffa rätt. (*tar sig för pannan och skymmer ögonen*)

Kerfoot Vad är det?

Larsen Det går över.

Kerfoot Mår ni inte bra?

Larsen Jag har aldrig mått bättre, men huvudvärken har slagit till igen.

Kerfoot Det är bäst ni går ner till doktorn.

Larsen Han är full.

Kerfoot Han är aldrig nyktrare än när han är full.

Larsen Du får leda mig dit.

Kerfoot Jag behövs här på däck. Kockis, led kapten Larsen ner i kajutan till doktorn.

Kocken Mår han inte bra?
Kerfoot Han är lite yr bara. Huvudvärk.
Kocken Kan han inte gå ner själv?
Kerfoot Led honom ner, kockis. Det är en order.
Kocken Kom, kapten Larsen. Jag ska se till att ni inte snubblar. (*tar Larsen vid armen och leder honom. Larsen ser ingenting men försöker dölja det.*)
Larsen Ja, Kockis, led mig åt helvete, som du alltid har velat.
Kocken Nej, kapten Larsen, så roligt ska vi inte ha. (*leder honom bort*)
Ralph (till Kerfoot) Vi är utom skotthåll. Vad är det med kapten Larsen?
Kerfoot Ett anfall.
Ralph Hans gamla migrän? Är det så illa att kocken måste leda honom?
Kerfoot Det går över. Han är snart uppe igen. Säg ingenting till de andra nu när vi är under eld av Döds-Larsen.
Ralph Om det är så illa som jag tror, kamrat, kommer varken Larsen eller kocken upp mera ur kajutan.
Kerfoot Vad menar du?
Ralph Jag har sett det komma. Jag har aldrig velat visa vad jag misstänkt, men kaptenen är sjuk, dödligt sjuk. Det är den gamla skadan i huvudet. Det är inte bara huvudvärk. Hela hans nervsystem påverkas och särskilt sinnen och synen.
Kerfoot Menar du att han kommer att bli blind?
Ralph Han kanske redan är det. Vi får se.
ett rop Döds-Larsen anfaller!
Kerfoot Låt honom anfalla. Om Varg-Larsen inte är på däck ger vi oss och övergår till honom.
Ralph Så enkelt är det.
Kerfoot Ja, så enkelt är det.

Scen 2. Kajutan.

Larsen (i ett ömkligt tillstånd) Vad händer där uppe, doktorn?
Doktorn Jag vet inte.
Larsen Jag hör att min bror hunnit upp oss och invecklat oss i strid. Varför har vi inte seglat bort från honom?
Doktorn Därför att ni inte är där och ger order.
Larsen Jag har gett order härifrån.
Doktorn De vet att ni är blind.
Larsen Jag gav order till Kerfoot.
Doktorn Han fruktar numera mera er besättning än er.
Larsen Vem har låtit dem veta att jag är blind? Inte ni.
Doktorn Kocken.
Larsen Naturligtvis, den lömska ormen, den fega hyenan, den ärelösa ynkryggen!
Kocken (kommer ner) Kommer ni upp, doktorn?
Larsen Kom ner, kock, så att jag får krama ihjäl dig!

Kocken Aldrig i livet. Ingen är rädd för er längre, kapten Larsen! Alla vet att ni är blind! Det har jag talat om för dem! Ni är nu den värdelösaste människan ombord! Ingen ger ett vittnen för er längre! Alla överger fartyget och övergår till er dödsfiende er bror! Känns det inte skönt?

Larsen Din infernaliska likmask av skit, får jag bara tag i dig skall jag slita sönder dig lem för lem!

Kocken Det får ni aldrig! Spelet är över, kapten Larsen! Tro inte att vi tar risken att stanna kvar ombord tills ni återfår synen! Nu är vårt tillfälle, och så hatad är ni att ingen kommer att försitta det! De enda som kunde hjälpa er har gett sig iväg! Kommer ni, doktorn? Eller stannar ni kvar och går under med kaptenen?

Doktorn Vad tänker ni göra med fartyget?

Kocken Överge det. Döds-Larsen väntar oss med öppna armar.

Larsen Ni är förlorade! Om jag var svår är han den totala dödsfällan!

Kocken Vi tar vilka risker som helst bara för att komma bort från er. Välj, doktorn. Ge livet en chans, eller gå under.

Doktorn (till Larsen) De tycks vilja lämna er i fred. Skeppet får föra er vart det behagar

Larsen Med er hjälp kunde vi navigera det.

Kocken Tro inte att ni ska komma undan, kapten Larsen! Vi skär av alla skot och tåg! Vi lämnar er inte utan att ha gjort ert skepp manöverodugligt!

Larsen (till doktorn) Hör på honom, doktorn. Och vill ni fortfarande inbilla mig att det fanns en enda i hela min besättning med något uns av människovärde? De kommer alla att segla åt helvete med Döds-Larsen och gå under och försvinna ut i ingenstans, medan jag ändå förde dem någonstans.

Doktorn Jag går upp och kollar läget.

Larsen Gör ni det kommer ni aldrig ner igen, doktorn. De kommer att döda er.

Doktorn Ärligt talat, kapten Larsen, mig gör det detsamma. Dö skall jag ändå, och ju förr, desto bättre. Så har jag tänkt i många år, och nu kanske jag äntligen får min chans.

Larsen Doktorn, alla dessa berusade besättningsmän har ingen chans och inte ni heller, om ni följer dem.

Doktorn Jag försatt mina sista chanser för länge sedan. Jag beklagar, kapten, men jag är trött på min egen vanära. Om detta nu blir slutet för mig så må det vara hänt. Jag kommer upp med dig, Kockis, om ni lovar att lämna kapten Larsen i fred här ombord.

Kocken (skrattar) Vi hade inte tänkt något annat. Han får ruttna här ombord i sin ensamhet och blindhet så mycket han vill. Det blir en lång och kvalfull ensam död i en ständigt mera outhärdlig långsamhet som aldrig tar slut. Håll till godo, kapten Larsen! Ni får samma öde som ni dömde hajen till som tog mitt ben! Det är bara rättvist! (*ger sig skadeglatt hånskrattande iväg upp, och doktorn följer honom*)

Larsen Jag varnar er, doktorn. Jag kommer undan, men ni kommer inte undan.

Doktorn Vi får se. Här kommer jag inte undan er. Om jag följer dem kommer jag i alla fall äntligen undan er. (*försvinner upp*)

Larsen Död och förbannelse över dem alla! Må alla Stilla Havets stormar förfölja dem och min bror! Jag skulle ha dödat honom för länge sen! Jag skulle aldrig ha skonat honom eller någon enda man! Alla mina uppfattningar om människans låghet har besannats. Hon är bara ett djur och den värsta av alla parasiter på naturens godhet. (*höjer sin näve, som mot himmelen*) Välkommen, mörker! Uppfyll mig med din upplysning, så att jag får en bättre klarsyn än någon seende! Jag skall överleva dem alla bara för att trotsa dem och mitt öde! Jag skall jaga dem alla ner i helvetet med mina förbannelser och själv presidera över dem som en Lucifer! Åt helvete med hela mänskligheten! Jag skall förfölja dem alla långt efter det att jag är död! (*stöter i misstag till en flaska på bordet. Tar upp den, konstaterar att den inte är tömd, och krossar den mot golvet.*) Vem behöver whisky nu längre? Mitt raseri är en bättre berusning än allt rus i mänsklighetens historia! Det skall aldrig lämna dem i fred! (*hötter med näven mot skyn och slår den slutligen i bordet, så att hela bordet krossas.*) Om jag ändå kunde förinta hela mänskligheten på samma sätt! Men jag rasar i blindo och fåvitsko. Lugna dig, Larsen, och invänta i stillsam ro på att få synen tillbaka. Den kommer alltid tillbaka, och om inte får jag helt enkelt lära mig att genomtränga det yttersta mörkret.

Akt V scen 1. Två veckor senare.

På däck. Allt ligger i fullkomlig villervalla, nedfallna master och rår, avskurna tampar och skot, allt ett enda trassel av kaos. Måsar hörs.

Larsen (*kommer långsamt och gradvis upp, plötsligt drastiskt åldrad, oändligt trött och nästan gubbig.*) Vad kan det vara för ett land vi drivit till? Jag hör måsars skrän och sälars skällande. Det måste vara den sälkoloni jag alltid har letat efter. Så har jag då äntligen funnit säljägarens eldorado och förlovade guldgruva och kan inte ta den i besittning. Hela världen hånar mig. Jag är rikast i världen men ensam om min rikedom, som jag inte kan röra.

Är det detta jag har levat för? Att nå fram till denna slutgiltiga ironi, universums hån av den som var den perfekta människan och överlägsen allt, en blind invalid som knappt kan stappla till sitt kök för att tillreda sin sista måltid? Kocken fick rätt. Det blir det långsammaste och mest outhärdliga av alla sätt att dö på, en ensamhetens tortyr utan ände, en kvalfull långsam svält, medan måsarna och sälarna glatt triumferar och skäller på mig av hjärtans lust. Jag må ha varit en gudsbespottare i hela mitt liv, men aldrig har jag lyckats bespotta Gud så infernaliskt som nu hela universum, bespottar och hånar mig, den gudabenådade, perfekta övermänniskan. Men tyst! Någon kommer ombord. (*blir alldeles stilla och lyssnar*)

Hump (*kommer upp över relingen*) Allt är övergivet. Det är tydligt att siste man lämnat fartyget. Vad kan ha hänt? Skeppsbrott eller myteri eller bådadera?

Larsen Välkommen tillbaka ombord, Hump. (*Först nu ser Humphrey honom.*) Det var ingendera. Min bror lovade helt enkelt alla mina män en högre procent. Han köpte dem, och de gick på det. De kommer att få svida för det, han kommer att driva dem säkrare i döden än jag, men de fick bättre betalt, och snikenheten vinner alltid över vettet.

Hump Är ni då ensam kvar ombord?
Larsen Ensam med er. Hur är det med Maud? Lever hon?
Hump Vi har levat här skeppsbrutna i land i två veckor, tills en egendomlig försyn skickade ert fartyg drivandes i land framför vårt läger.
Larsen Den försynen har skänkt mig den orörda sälkoloni jag alltid drömt om, men jag kan inte röra en enda säl.
Hump Det är sälarna tacksamma för.
Larsen Ni behöver inte vara rädd för mig längre. Jag kan inte röra er heller.
Hump Ni verkar trött och sliten. Är ni skadad?
Larsen Det kan man säga. Jag är stenblind.
Hump Huvudvärken och anfällen?
Larsen Ja. Doktorn sade att det skulle gå därhän, och han fick rätt. När det inte längre kunde döljas för besättningen skickade de bud till Döds-Larsen om läget, och han kom själv ombord en natt och helt enkelt köpte dem varenda en. Nästa dag var alla borta. Jag hörde själv hur han kom ombord och övertalade dem. Det var inte ens ett myteri. Det var råttfångaren från Hameln som lurade bort alla barnen.
Hump Och doktorn?
Larsen Han följde med dem. Jag hade blivit honom en besvärlig patient om han stannat kvar.
Hump Vad tänker ni göra?
Larsen Vad kan jag göra? Ingenting. Jag kan sitta här och höra på måsarna och sälarna, hur de skäller och är glada över att ingen kommer och jagar dem, medan Stilla Havets främsta säljägare sitter här som ett strandat vrak.
Hump Har ni gett upp?
Larsen Var inte fånig. Jag har ingenting att ge upp. Jag är färdig och har gjort mitt. Det är bara att konstatera. Jag kan aldrig segla mera, och jag kan aldrig jaga säl mer, medan min bror övertagit min besättning, som han kommer att driva i döden mycket effektivare än jag. Ett slaganfall har redan hemsökt mig, och jag har bara att invänta nästa.
Hump Ni är åtminstone ombord på ert eget fartyg.
Larsen Det är bara en sak jag beklagar, Hump.
Hump Vad då?
Larsen Att jag inte mer kan få se den granna flickan.
Hump Maud?
Larsen Jag blev faktiskt kär i henne. När jag försökte kläcka den för henne fick hon spader och beslöt sig för att rymma från *Ghost* på vilka villkor som helst, vilket hon gjorde. Hon rymde väl med er?
Hump Vi kom aldrig till Japan, då det blåste fel vindar.
Larsen Förr eller senare blir ni hämtade här, men då är jag borta.
Hump Var inte så säker. Många fångstfartyg är ute. Det kan komma ett förbi vilken dag som helst. Det är säsong, och detta är en inbjudande vik.
Larsen Det är som om *Ghost* själv sökte upp sin slutliga ankarplats. Ändå vill jag be er om en sak, Hump.

Hump Nå?

Larsen Försök sätta henne i stånd när jag är död, och segla henne till er räddning. När ni sedan möter en skonare, som ni kan fortsätta med, kan ni överge mitt fartyg med mig kvar som dess sista barlast. Det är mitt livs sista önskan.

Hump Det var alltid något av en flygande holländare över er. Är det det ni vill bli?

Larsen En smickrande karriär. Jag medger att hans öde alltid varit lockande för mig.

Hump Jag skall gärna börja sätta i gång med att göra ert fartyg segelbart.

Larsen Det är det första i hela mitt liv jag varit tacksam för. Nu ber jag att få dra mig tillbaka. Det var roligt att få träffa er igen. Jag trodde aldrig ni skulle komma tillbaka. Ingen annan gjorde det.

Hump Ett tu tre kanske ni till och med kan få synen tillbaka, så att ni kan få se Maud igen.

Larsen Vänta er inte för mycket. Själv har jag inga illusioner eller förhoppningar mer. Jag vet när min sista resa tagit slut, och jag är glad att min sista hemmahamn blev så långt utanför den mänskliga världen som möjligt. (*reser sig trött och leder sig själv ner för trappan till kajutan igen. Hump ser efter honom och går sedan tillbaka över relingen.*)

Hump Han förblev i alla fall alltid kapten och blev aldrig av med sitt fartyg. (*klättrar tillbaka över bord.*)

Slut.

Göteborg 27 februari 2015

Efterskrift

Jag hade aldrig kommit på tanken att dramatisera Jack Londons största roman om jag inte råkat komma över filmversionen från 1941 med Edward G. Robinson i en intressant gestaltning av titelrollen, vilken framstod som betydligt mer mänsklig än Jack Londons Nietzscheanska kapten. Möjligheten till nyanseringen av rollspelet tilltalade mig, och jag kunde bara ta i tu med saken. I filmen regisserad av Michael Curtiz ('Casablanca' och många andra klassiker) förekom också doktorn, som inte förekommer i boken, medan Ida Lupino gjorde en betagande Maud Brewster och Alexander Knox en mera djupbottnad Humphrey van Weyden. Barry Fitzgerald som kocken tog dock priset, och den karaktären kan man aldrig göra bättre på scen. Kapten Ulv Larsen förblir dock den centrala gestalten, och huvudintresset för mig i dramatiseringen av denna oöverträffbara sjöroman har varit att försöka komma åt hans mänsklighet, som ändå måste finnas där någonstans, även om den förblev oåtkomlig för Jack London.